LAIKAS

Nr. 131 VII M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 20 DE DICIEMBRE — GRUODŽIO 20 D. 1954 M

„LAIKAS" PRADĖDAMAS NAUJUOSIUS METUS NUOŠIRDŽIAI SVEIKINA SAVO BENDRADARBIUS, GARBĖS LEIDĖJUS, PLATINTOJUS, KORESPONDENTUS, SKAITYTOJUS, BRANGIUOSIUS BROLIUS PARTIZANUS IR VISUS TAUTIEČIUS KOVOJANČIUS UŽ MŪSŲ KRAŠTO LAISVĘ.

VISIEMS LINKI IŠTVERMĖS, RYŽTO IR DIEVO PALAIMOS MŪSŲ KRYŽIAUS KARE UŽ SAVO TAUTĄ. PRAŠO AUGŠČIAUSIOJO, KAD 1955 METAI APVAINIKUOTŲ MŪSŲ TROŠKIMUS TĖVYNĖS LAISVE. LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ!

„LAIKO" REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA

Senuosius metus palydint

ATĖJO Kalėdos, be žiemos šalčių, be gražiųjų snaigių, be pasakiškų raštų ant užšalusių langų! Čia ne tokios Kalėdos, kaip mūsų krašte. Vasaros karštis svaigina, niekas neina Kūčių naktį gerti saldaus vandens, net ir gyvulių paslaptingos kalbos niekas neklauso. Jeigu Lietuvoje Kūčių vakaras buvo paslaptingas, nepaprasta šeimos šventė, tai čia šventiška nuotaika nublunka. Prie stalo kažko trūksta, nyku, ilgesys kankina. Praradome tikrąjį šventės jausmą, nes praradome tą aplinką, su kuria buvome suaugę, kuri buvo visiškai sava. Ja galėjome pasitikėti, nes žinojome, kad joje nėra klastos, nėra svetimo žmogaus.

Pagaliau pats Kūčių stalas nevisur bus pilnai apsėdęs. Viename name prie Kūčių stalo nesėdės motina, kitame duktė, sūnus, prie trečio tėvas, mylimoji. Bus tuščios lėkštės, nuriedės ašara per skruostus ir paslaptingą šventą nakties tylą sudrums gatvės triukšmas. Praleidę švenčių nuotaikas, žengsime į naujuosius metus. Ir vėl klaustukas... Ką atneš tie Naujieji Metai? Žengiant į Naujuosius Metus, laukėme taikos, laisvės savajam kraštui. Daug dėjome vilčių. Bet praėję metai, nors buvo gausūs įvykiais, bet dar neatnešė laukiamos taikos, ramybės ir taip pasiilgtos laisvės. Praėjusiais metais buvo žiaurūs persekiojimai, pav. mūsų Tėvynėje, kitur didelių dvasinių ir intelektualinių svyravimų metai; daugybė posėdžių, vizitų ir konferencijų, o pavergtos tautos vis tebelaukia, kada patekės laisvės saulė. Laukia didelė daugybė žmonių, kada baigs posėdžiauti pasaulio valdovai ir jimsis veiklos prieš pasauliui grąsinančią ranką.

Praėjusieji metai nusinešė ne vieną didelį įvykį, nevieną mums brangų ir artimą žmogų, bet kartu išugdė ir naujų kovotojų eiles. Kai gruodžio trisdešimt pirmąją rengsimės sutikti Naujuosius Metus ir nuplėšime paskutinįjį kalendoriaus lapelį, nejučiomis mintys ir prisiminimai grįš į pirmąsias praėjusių metų dienas. Viena po kitos jos prabėgs vėl pro mus, nusineš damos įvykius, žmones ir darbus, kurie dabar jau bus įrašyti į istorijos lapus. Laikysime rankoj mažą lapelį, o mintys plauks atgal į tada, kai prasidėjo Nauji Metai, — vienur su pakeltu šampano stiklu, kitur su malda lūpose ir ten — tėvynės laukuose — su ginklu rankose ir pasiryžimu širdy.

Argentinos lietuvių gyvenime pereitais metais taip pat įvyko daug įvairių įvykių. Vieni sukūrė naujas šeimas, kiti davė pasauliui naują gyvybę. Organizaciniame gyvenime taip daug pasikeitimų. Žengiant į naujuosius metus tenka drąsiai pažvelgti į pereitus metus ir pasimokyti iš padarytų klaidų.

Organizacinės veiklos susilpnėjimas neigiamai atsiliepė į mūsų lietuvišką sąmonę. Pasyvumas bendram kūrybiniam darbui ne tik kad žlugdė mūsų individualybę, bet taip pat neigiamai atsiliepė į mūsų nusistatymą, vedant kovą už Lietuvos laisvę. Sunki kova už būvį ne vieną tautietį įstūmė į kenksmingą neiveiklos ligą. Mūsų spauda nerado pilno supratimo iš plunksną valdančiųjų pusės, tuo tarpu kai būtų galima ugdyti per spaudą bendrą susipratimą, duoti tinkamas gaires mūsų tautiečiams, kuriems nėra kitos galimybės susipažinti su kultūrinėmis vertybėmis, su dirbamais darbais plačiame pasaulyje. Per spaudą būtų galima pasiekti plačias žmonių mases, kelti mums aktualius klausimus, įjungti visą lietuvišką veiklą. Tam reikia pasiaukojimo, atsižadėjimo, nusigalėjimo dvasios, idealizmo.

Didelė dauguma mūsų tautiečių gyvena J. A. Valstybėse, Kanadoje... Ten lietuviškasis veikimas kur kas stipresnis, negu tuose kraštuose, kur emigrantų mažesnis skaičius. Kviečiame tų kraštų inteligentiją, mokslo žmones, nepamiršti ir tų kraštų, kuriuose dėl įvairių aplinkybių negali būti išvystyta tokia veikla, kokia yra išvystyta pas jus. Jūs savo įsijungimu į lietuvišką spaudą galėsite praturtinti, paguosti tų kraštų žmones, kurie neturi pakankamo skaičiaus inteligentų ir valdančių plunksną žmonių. Savo vienu kitu straipsniu suteiksite to krašto lietuviams drąsos, kad nepamirštate vargą vargstančių brolių, kurie neša tą pačią tremties naštą, kaip ir Jūs. Negalime taip pat praeiti nepadėkoję ir tiems, kurie mus rėmė vienu ar kitu būdu; mus netobulus, bet turinčius gerus norus ir gerą valią. „Laikas" trokšta atspėti Argentinos ir tų tautiečių troškimus, kuriuos jis lanko. Bet menka spaustuvės patalpa, nepakankamas mūsų tautiečių įsijungimas į spaudos darbą neleidžia tobulai atsiekti norimus tikslus. Jis dės pastangas, kad kiekvieną metą įneštų ką nors naujo, tinkamai brandintų augštiems idealams, kovai už Tėvynės laisvę ir gerovę ir paruoštų geresniam gyvenimui.

REDAKTORIUS

Kūdikėli Jėzau, palaimink mūs namelį, Tėviškės dirvonus ir ištremtųjų kančią!

KALBA BETLIEJAUS ASILAS

žmonės reiškia man, vargšui asilui, užuojautą, nes tarp visų galvijų aš atrodau nelaimingiausias: iš tikrųjų, aš laikau galvą visuomet nuleidęs ir mano akys yra nuolat įbestos į nejudomą tašką. Kai laikas nuo laiko staiga šubliaunu, niekas nežino, dėl ko tai darau. Netgi yra sukūrę priežodį tvirtindami, kad mano balsas į dangų neinąs.

Bet aš irgi užjaučiu žmones dėl to, kad jie visiškai nežino mano istorijos. Nežino, kad aš esu sutvėrimas, kuriam džiaugsmo užtenka per visus amžius.

Nieko neatsimenu apie save pirma ano įvykio. Esu galvijas; purvina tamsa ir chaotiškas ūžimas yra mano miginės pradmenyse. Vienintelis aiškus balsas, kurį atsimenu, yra galingas kraujo pulsavimas mano užsispyrusios prigimties aussyse. Tik kai kada, — tai būna trumpi šviesos bruožai, — atmintyje neaiškiai atgyja vaizdas, kaip aš nesuvaldomai esu šokinėjęs kūdikystės pievose. Nežinau net kur tai buvo: Arabijoje ar Egipte, nė kokio pono valdžioje; pirklio samarijiečio ar kunigaikščio asyriečio,— bet atsimenu tik tolimą, trumpą ir neramią laimę; tokią trapią, kaip liekną žolelė tarp uolų. Tada turėjau ausis jautrias, kaip kiškio, o kojos buvo švelnios, kaip kalnų ožiuko. Tais momentais, kada mano vienatvė yra juoda, kaip nebuitis, pasidžiaugiu prisiminęs saldų, šiltą kvapą: mano motinos kvapą.

Paskui dangus pasikeitė virš manęs; jis nusileido žemiau ir buvo mėlynesnis. Keliavau nežinau kiek ir kur. Nieko daugiau netroškau, tik kuokštelės sauso šieno ir tvartelio su šiltu mėšlu po kojomis. Man atrodo, kad aš miegojau ilgus metus. Kada aš atsibudau ankštame tvartelyje, pirmiausia pastebėjau savo ilgas ausis, kurios metė didelius šešėlius aplink. Manau, kad jau buvau subrendęs asilas. Palestinos saulė pakeitė mano pilką kailį į rausvą.

Kuo didesnis augau, tuo mažiau mėgau žmogų. Niekad negalėjau jo pakęsti. Jis mane muša tada, kai bliauju, muša lygiai ir kai tyliu. Status, ant dviejų juokingų kojų, atrodo kaip medis linguojamas vėjo. Jo balsas yra aštrus.

Mano rasės senieji perdavė iš tėvų vaikams žinią, kad mes nesame niekinti galvijai. Sako, kad ant mūsų asilų visuomet joję Izraelio karaliai, ir kad ateisianti diena, kada karalių Karalius įžengs į savo sostinę sėdėdamas ant vieno iš mūsų giminės nugaros.

Tačiau šiuos dalykus atsimenu labai neaiškiai.

Tai ką aš matau ir ką išgyvenu vis iš naujo, tartum tai būtų atsitikę tik šiandien, yra dalykas, kurio užtenka mano tylos ir mano laimės ištisam gyvenimui. Mirsiu aš, mirs po manęs ir mano vaikai, nusikamavę, kaip ir aš po žmogaus smūgiais, bet visa mano rasė žiūrės užsispyrusiai į žemę išplėstomis akimis iki pasaulio pabaigai: amžinai saugos pavydėtiną laimės paslaptį.

Ta naktis savo šviesa viršijo dieną. O tuo tarpu ten buvo tik vargšas žmogelis ir jaunutė moteris, kurie įėjo netikėtai į tvartelį. Žmonės, žinau, turi daug gražių žodžių atpasakoti tiems dalykams. Aš to negaliu. Viena tik težinau, kad po sunkios ir vargingos dienos, kurią praleidau benešiodamas svetimšalius į didelius keliauninkų kiemus Betliejuje, aš buvau sušalęs ir pastyręs, kaip malkų maišas. Tame gyventojų surašinėjimo sąmyšyje niekas nepasirūpino manimi, netgi niekas manęs nepasigedo. Nė vienas užeigos laikytojas nerado man kampelio savo tvarte šalia blizgančių ir barškalais apkarstytų arklių. Klajojau nakčiai užėjus užmiestyje, pagaliau atsiradau čia, šalia jaučio, taipgi mirtinai nusikamavusio po ilgų darbo valandų. Šildėmės laižydami vienas antrą, abu vargšai apleisti galvijai.

Bet kada tie du įėjo, atrodė jog jie yra dar didesni vargšai ir dar labiau pavargę negu mudu.

Moteris tuojau prisiartino prie manęs: ji verkė. Savo rankas panėrė mano sprando plaukuose, norėdama jas bent kiek sušildyti. Buvo jauna lyg kūdikis, ir jos žvilgsnis suvirpino mane labiau negu šaltis. Kai ji mane glostė, pajutau esąs toks mažytis, lygiai toks, koks jausdavausi prieš pono dukrelę senais laikais, kada dar mano ausys buvo švelnios lyg kiškio.

Kai vyriškis apsupo ją savo apsiaustu, ji nustojo verkusi ir pamažu susigūžė ant pakraikų šalia manęs. Šypsojosi. Ji ilgai glostė mano kruvinai nutrintą sprando odą. Nebejutau daugiau skausmo. Šalia jos pasijutau toks mažytis, lyg ožiukas.

Taip pat ir vyras atsisėdo šalia moters. Buvo šalta: abu drebėjo. Mečiau žvilgsnį į jautį. Jis, gerutis, suprato, ką norėjau pasakyti. Ir taip, susimerkę be žodžių, ėmėme smarkiai alsuoti, kad mudviejų kvapas bent kiek sušildytų tuos vargšelius.

Paskui nežinau, kaip ten buvo. Tikriausiai buvau užsnūdęs.

Faktas, kad aš staiga nubudau, manydamas, kad bus atvykęs mano ponas. Buvo šviesu, ir man atrodė, kad šen bei ten vaikščiojo to krašto švenčių dainininkai.

Paskui viską supratau. Supraskite mane: tai buvo ne diena, bet naktis šviesesnė už dieną ir muzika girdėjosi ne nuo žemės, bet iš augšto. Grijo būtybės, kurių nemačiau, bet kurias jaučiau; jų turėjo būti be galo daug. Giedojo daug gražiau už mano tolimo krašto geriausius dainininkus.

Moteris sėdėjo savo vietoje ant pakraikų, o vyriškis buvo pasilenkęs prie jos. Buvo taip šviesu, ir aš nežinojau iš kur toji šviesa ėjo: iš moters, ar iš kur kitur. Paskui pastebėjau, kad moteris, vyro padedama, vystė į vystyklus kūdikį.

Kai aš snaudžiau, tuo metu buvo gimęs kūdikis. Jį mačiau čia pat po mano akių, ant moters kelių. Buvo mažytis, kaip ir visi kūdikiai ir verkė, nes jam buvo šalta, kaip ir visiems kūdikiams.

Tuo tarpu staiga, kada mano akys geriau į jį įsižiūrėjo, pajutau, kad kraujas stingsta mano gyslose iš laimės. Nežinau dėl ko, bet buvau tikras, kad tą valandą pasaulis pasikeitė. Jaučiau, kaip mano ausys pasidarė pautresnės.

Sublioviau iš džiaugsmo, bet gana diskretiškai. Tai buvo pirmas kartas, kada sublioviau pusbalsiu. Drauge su jaučiu ėmėme dar labiau alsuoti į kūdikį, kad jis taip nedrebėtų . . . Paskui atvyko daugybė žmonių su dovanomis, bet pirmieji kūdikio draugai buvome mudu su jaučiu.

Žmogus nežino, kodėl aš visada žiūriu į žemę ir laikas nuo laiko visai be reikalo subliaunu. O tai dėl to, kad esu matęs dangų ant žemės—ant vienos moters kelių. Ir kai žengiu žingsnį po bent kokia našta, turiu kvailą viltį, kad pirma negu išnyksiu, pamatysiu jį dar kartą po mano kojomis. Tas prisiminimas verčia mane subliauti iš laukimo ir nerimo.

Žmogus lygiai nežino, kodėl aš esu toks kantrus ir niekad nepasipriešinu jo žiaurumui. O tai dėl to, kad tą vienintelį kartą savo liežuviu paliečiau mano Sutvėrėją, kuris tą naktį turėjo moters sūnaus išvaizdą — buvo žmogus.

(Iš Fab. Naz.).

DEGTUKO BEJIEŠKANT

PASMERKIMAS IR KELIONĖ

J. A. Valstybių Suvienytoms Tautoms įteiktasis skundas dėl jos lakūnų nuteisimo jau išspręstas — Komunistinė Kinija pasmerkta pasielgusi blogai. Tačiau, kad šis pasmerkimas neužpykintų perdaug „raudonojo mandarino", nutarta pasiųsti UN generalinį sekretorių Hammarskjoldą į Pekiną prašyti malonės ir pasigailėjimo nuteistiesiems. Reikia manyti, kad generaliniam sekretoriui iki š. m. pabaigos suteiktasis terminas bus pakankamas. Išgers arbatos iš kinietiško porcelano puoduko, bus stengtasi įtikinti, kad šie lakūnai iš tiesų yra buvę „šnipai" ir, nežiūrint viso to, bus pasigailėta jų, leidžiant grįžti į JAV. Aišku, prie arbatėlės netruks „Formozos išlaisvinimo" pyragaičių, nei Maskvoje paruoštos taikos „uogienės". Bet gi visa tai tik akių dūmimas! Gerai juk žinome, kad žaidimas negali baigtis 11 lakūnų išlaisvinimu, jei lieka pavergtos, naikinamos ir teriojamos ištisos dešimtys nelaimingų tautų. Taigi negalime pamiršti nei mes, nei kiti, kurie dar *tebėra* laisvi.

ATOMINIS „VEŽIMAS".

Mūsų tarpe plačiai pamėgtas kortų žaidimas „Vežimas" jau senokai praktikuojamas ir didžiųjų politikų. Kaimo „vežimo" žinovų tvirtinimu, jei turi tūzą ir „kozerną" mergaitę — nepasiduok, nes laimėsi. Atrodytų lyg ši „vežimo" taisyklė didžiųjų diplomatų dar nežinoma. Šiomis dienomis Paryžiuje susirenka Atlanto Pagalbos Paktą pasirašiusių valstybių politikai ir kariai apsvarstyti ar vartotinas atominis tūzas žaidimui prasidėjus. Kariai, kurie žaidimo metu laikys kortas, savaime suprantama, kilus karui nori turėti ir atominį tūzą. Tuo tarpu gi kai kurie politikai, — „vežimo advokatai", — galvoja, kad atominių ginklų vartojimas turėtų būti leistas tik jiems sutikus. Kuo ši Atlanto Pagalbos Paktą pasirašiusių konferencija pasibaigs — dar neaišku. Reikia laukti ir tikėtis, kad karo atveju atominių ginklų panaudojimo reikalas bus paliktas išimtinai karinės vadovybės nuožiūrai, atitinkamai apribojus taikinius ir sąlygas. Iš kitos pusės taip pat nereikia stebėtis, kad šio taip pragaištingo ginklo panaudojimas sukelia tiek daug galvosūkio. Visiems juk aiški pragaištinga atominių ginklų veikimo galia, dėlto ir atsakomybė nepaprastai didelė.

SKRAJOJANTIS „BUDILNINKAS".

Išvykdamas į Paryžiaus konferenciją, JAV užsienio reikalų ministeris J. F. Dulles pareiškė, kad laisvasis pasaulis negali pamiršti komunistinio pavojaus, leistis įbauginamas, nei apsnūsti. Tik kantriai ir pastoviai laikantis nustatytų apsaugos priemonių, būsiąs patikrintas viso laisvojo pasaulio saugumas. Ne pirmas toks jo pareiškimas, nei paskutinis. Jau ir ankstyvesniomis progomis, — pav. Vokietijos apginklavimą svarstant, — jo padaryti pareiškimai, nelyginant laikrodžio skambutis išvaikydavo snaudulį ne vieno krašto politikos vyrams. Be abejonės, jo reikšmė ir šioje Paryžiaus konferencijoje bus labai didelė.

J. F. Dulles pavojaus skambučiai nėra tik JAV reikalas. Tai visi supranta. Net pačioje Prancūzijoje, gerokai užkrėstoje komunistinio sugyvenimo idėjomis, Dulles įspėjimai priimami rimtai ir blaiviai. JAV užsienio reikalų ministerio „žadinimas" laikytis „neapsnūdusiems", randa atgarsį ir vokiškos gamybos budilninke — Adenaueryje. Jo viename Prancūzijos dienraštyje (Nouveau Rhin Francais) išspausdintas straipsnis „Vakarų budrumas neturi susilpnėti" yra taip rimtas įspėjimas prieš komunistinį pavojų. Kad Adanaueris yra laikomas vienu šio meto didžiųjų politikų, beveik nėra reikalo net minėti. Gi jo straipsnio atspausdinimas minėtame Prancūzijos dienraštyje, aiškiai rodo, kad imama suprasti, jog Prancūzijos komunistų ir saloninių komunistų skelbiama Vokietijos agresijos grėsmė nėra tikra. Vienintelis ir tikras pavojus yra Maskvos pavojus, kuris išnyks, jei laisvasis pasaulis bus vieningas. Šiuo gi atveju ir mūsų tėvynės ateitį galima bus numatyti šviesesnę.

Vaikai su išsiilgimu laukia Kalėdų Senelio prie papuoštos eglutės.

RAUDONOJI KATARINKA

Maskvos mūgėje nieko naujo. Prancūzijos „mergelei" katarinkoje esanti plokštelė vis ta pati, išgrota, neaiški ir besikartojanti. Neseniai suėjo 10 metų nuo draugingumo sutarties tarp Sovietų Rusijos ir Prancūzijos pasirašymo. Ta proga „draugai" Malenkovas, Chruščiovas, Molotovas, Mikojanas, Švernikas, Bulganinas ir Pouzanovas suruošė priėmimą Prancūzijos ambasadoriui L. Joxe, primindami, kad Paryžiaus ir Londono susitarimų patvirtinimas Prancūzijai turėsiąs nepageidaujamų pasėkų. Taip pat nebuvo gailėtasi nei grąsinimų nei pažadų, jei Prancūzija šiuos susitarimus atmestų. Kokį įspūdį padarys Prancūzijoje visa grąsinimų eilė komunistiniuose laikraščiuose, radijo bei šio meto Maskvos viešpačių pareiškimuose, netenka abejoti. Molotovo per radiją padarytas pareiškimas, kad „nėra pasaulyje jėgos, kuri sulaikytų komunizmo žygiavimą", yra tik sena katarinkos dainelė, negalinti nustebinti amerikinės gamybos žadintuvo pavojaus skambučio.

*

Iš to viso matyti, kad pasaulyje įtampa nemažėja. Net dar daugiau. Vakariečių laikysena, kaip raudonas skarmalas kalakutą, nepaprastai erzina Maskvos ponus. — *abc* —

Okupuotoje LIETUVOJE

PRASIVERŽUSIŲJŲ PAVERGTOSIOS LIETUVOS BROLIŲ PASAKOJIMAI

KAIP MINIMOS METINĖS SUKAKTYS

Lapkričio 6 — 7 d. su bolševikišku įprastiniu triukšmingumu minėta Spalio revoliucijos 37-ji metinė sukaktis. Didžiausios iškilmės vyko Maskvoje, kur nors ir buvo pasmerkti Vakarų susitarimai Paryžiuje, tačiau pats Malenkovas pasisakė už „santykių pagerinimą su amerikiečiais" drauge su Chruščiovu girdamas Eisenhowerį, kai beveik tuo pat metu 2 rusų sprausminiai lėktuvai prie Japonijos numušė amerikiečių supertvirtovę. Okupuotoje Lietuvoje taip pat vyko iškilmės, žmonės buvo suvaryti į demonstracijas, o per įvairius pareiškimus buvo su įprastiniu įžūlumu puolami amerikiečiai ir ypač „buržuaziniai nacionalistai". Štai sukakties išvakarėse š. m. lapkričio 5 d. „Tiesa" savo vedamajame skelbė, kad, girdi, **„nėra aiškesnio proto, negu partijos protas, nėra didesnės išminties, negu partijos išmintis"**, ir kad „už savo nepriklausomybę, laisvę ir laimę lietuvių tautos didžiai dėkinga partijai". Todėl „drauge su visais tarybiniais žmonėmis liepsningos meilės ir atsidavimo savo brangiai komunistų partijai jausmus išreiškia Tarybų Lietuvos darbo žmonės"... Per Vilniaus radiją istorijos mokslo kandidatas Navickas savo paskaitoje minimąją **Spalio revoliucijos sukaktį taip liapsino:** „Ir kur tu bebūtum, ar vaikščiotum miesto — didvyrio Stalingrado gatvėmis, ar senajame Vilniuje, ar tolimoje Sachalino saloje, visur pamatysi ir pajusi šventišką pakilią nuotaiką, su kuria tarybiniai žmonės sutinka didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 37-sias metines...' Seniau tik „ugnimi ir žvėriškais žiaurumais lietuviškai buržuazijai ir jos užsienininkams šeimininkams pavyko pasmaugti Tarybų Lietuvos respubliką"... J. Šimkus per tą patį Vilniaus radiją š. m. lapkričio 6 d. taip įrodinėjo, kad, girdi, tik „visų tarybinių tautų vieningumo ir paramos ir kp išmintingo vadovavimo dėka buvo atitaisytos ilgaamžės skriaudos, kurias lietuvių tautai buvo padarę užsienio imperialistai"... Taip bolševikai įvertina pirmųjų Lietuvos kūrėjų, savanorių, karių ir krašto gynėjų bei valstybininkų, visos laisvę mylinčios mūsų tautos, pastangas, kuriomis buvo sukurta ir paskelbta Nepriklausomos Lietuvos valstybė. Dabar jų pakalikai per radiją ir bolševikinę spaudą giriasi įvykdę „didžiąją lietuvių tautos svajonę", kurią, girdi, pavaizduojanti kad ir Spalio revoliucijai atžymėti demonstracijomis lietuvių tauta. **Kaip iš tikro yra su tomis demonstracijomis ir kiek jos parodo tikrąjį gyventojų nusistatymą.**

Į tai paklaustas M. Bakanas tik numojo ranka, pažymėdamas: — **Paprastai prieš Gegužės 1-sios šventę ar Spalio revoliucijos minėjimą bolševikai skelbia pasauliui, kad, esą, žmonės su džiaugsmu eina į demonstracijas,** tačiau iš tikro yra visai kitaip. Vykdomasis komitetas persiunčia kiekvienai darbovietei, o ši perduoda visokiems komsorgams, partorgams ir partiniam fabriko ar įmonės aktyvui „pranešimą", kad suorganizuotų „dalyvavimą demonstracijoje". Eitynių išvakarėse partorgai ar kiti tos rūšies pareigūnai „paveda" kiekvieno skyriaus vedėjui ir meistrams pranešti darbininkams, kad ateitų, nes tikrinami pagal sąrašus. O visi žino: kas neis — tą bus nesunku apkaltinti „liaudies priešu". Kitose įstaigose, kaip laivininkystėje, statybos treste etc., kur viena sistema pasirodytų netokia tinkama, imamasi kitų „gudrybių": tada mokamos algos arba duodami avansai. Ką darys žmogus: neturi pinigų, jų reikia — tad ir ateina. Paskum daug kas „nusiima" eitynių metu. Pagaliau kitą, jei pasirodo su prastesniais drabužiais, kad nepadarytų viešai sarmatos, ir patys pasiunčia namo. **Kas planą atlieka, tuos per tokias demonstracijas leidžia pirmuosius.** Demonstracijos trunka neretai kelias valandas, todėl ne vienas, neturėdamas ką daryti ir gavęs pinigo, nusiperka „šimtagramės" ir pasidaro linksmesnis. O tokius kaip tik gaudo visokie bolševikiniai fotografai, paskum norėdami spaudoje pavaizduoti „džiugiai nusiteikusių darbo žmonių veidus". Šiaip daugiausia išrikiuojamos gretos — ir beveik kiekviena kolona prižiūrimaė budri akis atsidėjusi seka, ar kas nedalyvaus ir ar ko nors nereikalingo neprasižios. Taigi, jeigu kas leistų tokiose demonstracijose laisvai dalyvauti ir pasakytų: kas norite — eikite, tai sueitų nebent tik partiniai ir komjaunuoliai; klausimas, ar tada net ir visi rusai eitų. Šiaip iš žmonių laisvai veik niekas neitų. O tuomet tos rūšies demonstracijos visai kitaip atrodytų, negu jas stengiasi pavaizduoti bolševikinė propaganda...

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SEIMO POSĖDŽIAI

PAVERGTOSIOS JUNGTINĖS TAUTOS REIKALAUJA SUSTABDYTI DEPORTACIJAS, GRĄŽINTI NAMO DEPORTUOTUOSIUS, IŠTIRTI MOTERS PADĖTĮ PAVERGTUOSE KRAŠTUOSE, SUSTABDYTI LAISVOJO PASAULIO PREKYBĄ SU BOLŠEVIKAIS, KURIE PER PREKYBĄ SIEKIA PASAULIO SUBOLŠEVIKINIMO.

Lapkričio 7 ir 8 d. d. New Yorke buvo tęsiama Pavergtųjų Jungtinių Tautų sesija, skirta išimtinai žmogaus teisėms ginti pavergtuose kraštuose. Dienotvarkėje buvo prievartos darbai, deportacijos, moters padėtis, Rytų — Vakarų prekyba.

Seimo 7-jį posėdį pradėdamas, Vengrijos pirmininkas atkreipė ypatingai dėmesį į paskutiniu metu skleidžiamą Rytų — Vakarų sambūvio (koegzistencijos) mintį, pabrėždamas, kad negali būti sambūvio tarp jėga ir prievarta bei pavergimu atremto pasaulio ir pasaulio atremto meile, laisve ir teise.

Lietuvos delegacijos narys dr. Trimakas pateikė Socialinės Komisijos raportą apie prievartinius darbus, primindamas komunistinės Kinijos saugumo ministerio pranešimą JT apie prievartos darbus Kinijoje, nurodydamas prievartos darbų tikslą ir padarinius ir pabrėždamas, kad nuo žodžių metas pereiti prie veiksmų prievartos darbams likviduoti.

Raportą apie deportacijas ir rezoliucijos projektą seimui pateikė Latvijos delegacijos narys buv. min. pir-kas A. Blodnieks. Rezoliucijoje konstatuojama, kad deportacijos yra nusikaltimas, kad deportacijos paliečia labai plačius gyventojų sluogsnius, ir prašomos JT pavesti prievartos darbus tirinčiam komitetui ir deportacijas tirti ir komunistines vyriausybes pareikalauti, kad deportuotuosius paleistų ir grąžintų namo. Diskusijose dėl prievartos darbų ir deportacijų pasisakė Lenkijos, Čekoslovakijos, Estijos, Lietuvos, Rumunijos atstovai. Lietuvos delegatas be kita ko pažymėjo, kad deportacijas Rusijos politika praktikuoja jau nuo XVI a., tik bolševikai jas labai išplėtė, kad deportacijos yra sovietinio režimo įrankis naikinti sau nepalankų elementą, kad deportacijos iš Lietuvos lig šiol yra pareikalavusios ne mažiau kaip 15% Lietuvos gyventojų, kad deportuotųjų likimas baisus, kad deportacijų planas Maskvoje jau buvo paruoštas tada, kai dar Baltijos kraštai buvo laisvi, kad pagrindinis įsakymas Nr. 001223 buvo pasirašytas Maskvoje 1939 m. spalio 11 d., kad sovietinės deportacijos savo mastu ir savo nežmoniškumu pralenkia nacines ir kad Tarptautinio Tribunolo sprendimas Nuernbergo byloje, apkaltinęs ir nubaudęs nacinius deportacijų kaltininkus lygiai bus taikomas ir sovietinių deportacijų kaltininkams.

Raportas dėl prievartos darbų ir rezoliucija bei raportas dėl deportacijų perduotos Jungt. Tautoms.

Raportas dėl moters padėties sovietų pavergtuose kraštuose nušviečia tarptautines pastangas Tautų Sąjungoje ir Jungtinėse Tautose ir pavaizduoja moters faktinę tuose kraštuose padėtį. Moteris ten neturi politinių teisių, išskyrus saujelę komunisčių, neturi asmens teisių, net teisių į savo vaikų auklėjimą. Moteris ten numoterinama ir nužmoginama. Todėl rezoliucijoje JT prašomos ištirti pavergtųjų kraštų moters padėtį ir suteikti moterims reikalingą globą, pareikalaujant atitinkamas vyriausybes vykdyti JT Chartą, Visuotinę žmogaus Teisių Deklaraciją ir Moterų Teisių Konvenciją.

Dėl raporto ir rezoliucijos pasisakė Lenkijos, Rumunijos, Lietuvos, Krikščionių Demokratų Unijos delegatės seime ir Albanijos, Bulgarijos delegatai. Lietuvos delegatė Galdikienė ypač pabrėžė pavergtųjų kraštų moters-motinos apverktiną padėtį.

Ekonominės Komisijos raportas ir rezoliucija dėl Rytų-Vakarų prekybos taip pat glaudžiai siejasi su žmogaus teisėmis, nes sovietiniai gaminiai yra didžia dalimi vergų darbo gaminiai ir todėl sovietai gali mušti kainą, kad tuo iššauktų laisvojo pasaulio ūkyje suirutę. Savo keliu laisvojo pasaulio prekės sovietams tik padeda stiprinti savo karo mašiną ir ruoštis savo dominaciją išplėsti visam pasauly. Rezoliucija kreipiamasi į laisvąjį pasaulį susilaikyti nuo prekybos su sovietiniu pasauliu, išskyrus žmonių sveikatai reikalingus dalykus, drabužius ir devocionalijas.

Diskusijose dėl Rytų — Vakarų prekybos pasisakė Tarptautinės Valstiečių Sąjungos pirmininkas Mikolajczykas, Estijos, Čekoslovakijos, Lietuvos, Rumunijos delegatai. Lietuvos delegatas Audėnas priminė nepriklausomos Lietuvos ūkinius santykius su Sov. Sąjunga, pavaizduodamas, kaip tais santykiais sovietai siekė griauti Lietuvos ūkį.

Labai gyvų diskusijų sukėlė seime Teisių Komisijos pranešimas apie politinio pabėgėlio teisinę padėtį. Kaikurių nuomone 1954. 4. 22. įsiteisėjusi Pabėgėlių Reikalams Konvencija esanti pakenčiama priemonė. Kaikas iš lietuvių spaudos žmonių ją labai augštai įvertino. Tačiau tie, kam teko arčiau su pabėgėlių padėtimi susidurti, yra visai kitos nuomonės dėl esamos padėties ir dėl pačios konvencijos. Seimas nutarė pavesti klausimą atitinkamai komisijai ištirti ir referuoti kitame posėdyje.

Baigdamas savo 8-jį posėdį, Pavergtųjų Tautų Seimas priėmė rezoliuciją dėl rinkimo įrodymų nusikaltimams prieš žmogaus teises pavergtuose kraštuose. Šie įrodymai yra svarbi medžiaga ne tik pasaulio viešajai opinijai, bet ir ruošiant kaltinamąjį aktą atsakingiems už šiuos nusikaltimus komunistiniams pareigūnams. PJT Seimą sveikino didžiosios JV darbininkų unijos — CIO ir AFL. Rep.

ŠIO NUMERIO GARBĖS LEIDĖJAI O. K. NUOŠIRDŽIAI DĖKOJA

„LAIKO" REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA

Antrasis Kolumbijos lietuvių suvažiavimas

Š. m. spalio 30 — 31 ir lapkričio 1 d. d. Medelline, L. K. K-tui vadovaujant, buvo suruoštas antrasis Kolumbijos lietuvių suvažiavimas, kurio tikslas buvo pagerbti Lietuvos žemelės globėją Mariją Šventaisiais Metai ir paminėti lietuvių kolonijų įsteigimo Kolumbijoje 5 metų sukaktį. Pats suvažiavimas prasidėjo spalio 28 d. atvykus vysk. V. Brizgiui. Aerodroman ganytojo pasitikti susirinko nemažas lietuvių būrelis su kolumbiečiais, valdžios bei bažnyčios atstovai. Vos išlipus iš lėktuvo tuojau pat prisistatė ir ganytoją pasveikina gubernatoriaus ir burmistro atstovai. Lietuvių vardu pasveikinimo žodį tarė Dr. F. Proscevičius, o dvi lietuvaitės tautiškais drabužiais įteikė orchidejų puokštę. Kolumbiečių vardu p-lė Mora, mokanti lietuviškai, su gražiu lietuvišku akcentu svečiui palinkėjo pažinti kraštą ir jo aeityje neužmiršti. Ji įteikė rožių puokštę. Vysk. V. Brizgys vakare turėjo dvasinio susitelkimo valandą. Jo gražūs ir nuoširdūs žodžiai, kaip pranešama iš Kolumbijos, ne vienam jautresniam ir ašarą išspaudė. Lietuviai skirstėsi su džiaugsmu širdyje, kad galų gale pirmą kartą ir jiems teko išgirsti savo vyskupo žodžius išeivijoje.

Spalio 29 d. ganytojas, lydimas kun. M. Tamošiūno, LLK p-ko, padarė vizitus vietos gubernatoriui, arkivyskupui ir burmistrui, kurių buvo labai nuoširdžiai priimtas. Apie jo atvykimą kolumbiečiai žinojo jau iš spaudos, kuri dar prieš kelias dienas buvo įdėjusi apie jį ir apie Lietuvą straipsnių. Pačią atvykimo dieną didžiausias Medellino dienraštis „El Colombiano" pirmam puslapy atspaudė didelę ganytojo fotografiją. Spalio 30 d. vysk. V. Brizgys lankė lietuvius, ūkininkaujančius kolumbiečių ūkiuose. Tėvų saleziečių bažnyčioje vakare buvo religinė valanda. Po didelio lietuvių draugo , vicekanclerio kun. B. Cardonos pamokslo apie kenčiančią Lietuvą ganytojas palaimino Švč. Sakramentu sausakimšai pilną bažnyčią. Iškilmių metu solistė B. Čypienė giedojo solo. Vakare didžiausiam Nutibare viešbutyje svečiui buvo suruoštas pobūvis, kuriame dalyvavo apie 120 asmenų. Gražiai išpuoštoje didžiulėje salėje prie garbės stalo šalia ganytojo buvo Lietuvos konsulas Lolumbijai S. Sirutis, gubernatoriaus atstovas, burmistras, vietos arkivyskupo atstovas, imigracijos departamento direktorius iš Bogotos ir daug kitų žymių vietos kolumbiečių, kaip kongreso narys adv. Dr. A. Riviera Tamayo, Dr. Vergara, Dr. Pedro Claver Gomez ir kiti. Po kun. S. Matupčio, Dr. A. Rivieros, konsulo S. Siručio ir vysk. V. Brizgio kalbų ganytojas su visais atstovais nusifotografavo. Sutiktuvėse taip pat dalyvavo nemažas skaičius spaudos bei radijo atstovų.

Rytojaus dieną ganytojas prieš pamaldas pašventino naują Medellino Lietuvių Bendruomenės vėliavą ir ta proga tarė įspūdingą žodį. Vėliavos kūmai buvo kons. S. Sirutis ir J. Proscevičienė. Pamaldų metu giedojo Medellino lietuvių choras, solo — B. Čypienė ir duetas — B. Čypienė su Totoraitiene. Po pietų buvo surengta maldos kelionė į vietinę Marijos šventovę — La Estrella, kur vysk. B. Brizgys Kolumbijos lietuvius paaukojo Marijos Širdžiai. Vakare teatro Bellas Artes specialiai papuoštoje salėje prasidėjo meno vakaras, kurį atidarė LKK pirm. kun. M. Tamošiūnas, pakviesdamas į garbės prezidiumą vysk. V. Brizgį, ponią Soledad Londono, Dr. A. Rivierą, Dr. P. Claver Gomez, kun. Dr. V. Mankeliūną ir Dr. Sierrą. Įnešus lietuvių ir kolumbiečių vėliavas ir sugiedojus „Marija, Marija", buvo perskaityti sveikinimai, gauti raštu iš nuncijaus, Baranquillos, Cali vyskupų, VLIKo, ministerio K. Graužinio ir kt. Po to Medellino kolonijos penkmečio proga kalbėjo Dr. P. Claver Gomez ir įteikė svečiui adresą kaip ženklą gero lietuvių Medellino kolonijos įvertnimo. Vysk. V. Brizgys padėkojo Kolumbijos valdžiai ir bažnt. vyresnybei nuoširdų lietuvių globojimą. Koncerte gražiai pasirodė B. Čypienė su savo solo, palydėta radijo Voz de Medellin orkestro, kuriam dirigavo P. Mascheroni. Ji sudainavo visą eilę lietuvių ir pasaulinių kompozitorių kūrinių. Gi Matza— atliko smuiku ir Mascheroni — fortepionu Beethoveno 9 sonatą ir ispanų šokius.

Lapkričio 1 d. vysk. V. Brizgys pamaldas atlaikė ir pamokslą pasakė Marijos Krikščionių Pagalbos koplyčioje, kuri prisirinko pilna tik vienų lietuvių. Pamaldų metu gražiai skambėjo lietuviškos giesmės ir solo. Po pamaldų buvo suteiktas Sutvirtinimo sakramentas 27 vaikučiam . Po pietų susirinkimą atidarė kun. M. Tamošiūnas. Garbės prezidiuman buvo pakviesti vysk. V. Brizgys, kun. dr. V. Mankeliūnas, kun. S. Barčaitis, ats pulk. Kartanas ir Kazakevičius; darbo prezidiuman: Dr. V. Gaurišas ir B. Čypienė. Ganytojas plačiai nušvietė Lietuvos laisvinimo darbą ir skatino Kolumbijos lietuvius visokiais būdais jį remti. Ta proga svečiui buvo pasakyta visa eilė sveikinimų. Kolumbijos lietuvių vaikučių vardu pasveikino dvi mažos mergytės, įteikdamos po puokštę gėlių. Paskaitą skaitė kun. dr. V. Mankeliūnas. Suvažiavimo proga nutarta pasiųsti sveikinimus arkiv. J. Skvireckui, VLIKui, min. K. Graužiniu, Kolumbijos prezidentui, Koiumbijos kardinolui ir nuncijui. Meninėje dalyje pasirodė Medellino lietuviai vaikučiai su eilėraščiais bei plastikos dalykėliais.

Šį Kolumbijos lietuvių II-jį suvažiavimą paminėjo Medellino radijo stotys Radio Libertad, Voz de Medellin, Voz de Antioquia ir Radio Nacional, taip pat spauda: „El Colombiano", „El Correo" ir „La Defensa" dienraščiai, išeiną Medelline. Jie ne tik plačiai aprašė patį suvažiavimą, įdėjo iš jo nuotraukas, bet ir paskelbė platesnius straipsnius apie lietuvių kultūrą, papročius ir dabartinę Lietuvos padėtį. Ir Bogotos vakarinis dienraštis „El Espectador" su „El Tiempo" taip pat įsidėjo ilgesnius straipsnius apie Lietuvą ir suvažiavimą. Neatsiliko ir Baranquillos laikraščiai. Vysk. V. Brizgys, paviešėjęs pas Medellino lietuvius vieną savaitę, išvyko lankyti Bogotos ir Ibaguės lietuvių, o iš ten Venecuelos lietuvių.

PROF. VACLOVUI BIRŽIŽKAI 70 METŲ

Neseniai sukako 70 metų amžiaus vienas iš žymiųjų Lietuvos mokslo vyrų, prof. Vaclovas Biržiška. Jis gimė 1884. XII. 2 Viekšnių miestelyje, šiaurės Lietuvoje. Augštąjį mokslą ėjo Petrapilyje, nes rusų pavergtai Lietuvai tada nebuvo leista turėti savojo universiteto. 1909 m. V. Biržiška baigė Petrapilio un-to teisių fakultetą, drauge per ketverius studijų metus klausydamas istorijos bei etnografijos paskaitų istorijos filologijos fakultete. Dar studentaudamas ir vėliau aktyviai dalyvavo lietuvių visuomenėj bei kultūrinėj veikloje, taip pat bendradarbiavo lietuvių spaudoje, nukreiptoje prieš caro valdžią.

Po Pirmojo Pasaulinio karo jau Nepriklausomai Lietuvai įsikūrus savąjį universitetą Kaune, V. Biržiška buvo netrukus pakviestas docentu (nuo 1930 pakeltas į ord. profesorius) teisių fakultetan, kurio dekanu buvo 1933 — 1935 ir, perkėlus fakultetą Vilniun, 1930 — 1941. Šalia teisės dalykų dar dėstė senosios lietuvių raštijos ir bibliografijos kursus. 1930 m. gavo filologijos dr. h. c. laipsnį. Nuo 1941 m. pasitraukęs iš teisių fakulteto, perėjo į filosofijos fakultetą profesorium.

1923 — 1944 buvo Kauno un-to bibliotekos direktorius, sukurdamas rimtą mokslinę jauno universiteto biblioteką, itin vertingą retų lietuviškų knygų, periodikos ir rankraščių rinkiniais. V. Biržiška redagavo un-to bibliotekos leistąjį žurnalą „Mūsų Senovė" (1937 — 1940), kur buvo paskelbta daug svarbios medžiagos lietuvių raštijos ir kultūros istorijai. 1932 — 1934 V. Biržiška buvo pirmosios Lietuviškosios Enciklopedijos vyr. redaktorius. Deja, antroji bolševikinė Lietuvos okupacija nutraukė Enciklopedijos leidimo darbą (iš viso buvo išleista 9½ tomo).

Bolševikam antrą kartą (1944) Lietuvą okupuojant, V. Biržiška drauge su tūkstančiais lietuvių tremtinių pasitraukė į Vakarus ir gyveno ir pradžių Austrijoje, o paskiau Vokietijos DP stovyklose. Nežiūrint sunkių gyvenimo sąlygų, V. Biržiška neprarado savo kūrybinės energijos, skelbdamas nevieną savo tyrinėjimą ir nuo 1946 profesoriaudamas anuo laiku lietuvių, latvių ir estų DP įsteigtame Baltų Universitete Hamburge (nuo 1947 Pinneberge). 1949 m. V. Biržiška atvyko į JAV.

Svarbiausias V. Biržiškos įnašas į lituanistiką yra jo kapitalistinė Lietuvių Bibliografija, kurios ligi pasitraukimo iš Lietuvos spėjo išleisti 5 tomus, apimančius laikotarpį ligi 1910 m. Be to, V. Biržiška paskelbė daug svarbių senosios lietuvių raštijos ir kultūros istorijos tyrinėjimų, pvz. Senųjų lietuviškų knygų istorija (2 leid. 1953), Iš mūsų laikraščių praeities (1932), Lietuviškieji slapyvardžiai ir slapyvardės (1942 — 1943) ir kt. Savo raštuose V. Biržiška remiasi ne tik jau spausdinta medžiaga, bet gausiai naudojasi senais rankraščiais ir archyviniais dokumentais. Kadangi dabar dėl karo aplinkybių daug tų rankraščių, net ir ištisų archyvų yra dingę, tai V. Biržiškos veikalai ir straipsniai dažnai įgauna pirmaeilio šaltinio reikšmę.

Tyrinėdamas lietuvių raštijos istoriją, V. Biržiška itin daug dėmesio yra kreipęs į vieną įdomų jos periodą, būtent — į vadinamąją spaudos draudimo gadynę (1865 — 1904). Tada rusų valdžia, žiauriai numalšinusi 1863 m. Lietuvos ginkluotą sukilimą, uždraudė lietuviams spausdintis knygas įprastinėmis lotyniškomis raidėmis ir brutaliai norėjo primesti savąjį rusišką alfabetą, kad rengtų rusų knygai ir kalbai kelią Lietuvon ir ją ilgainiui visai surusintų. Tai buvo lietuvių tautos didvyriškos kovos už savąją spaudą ir šviesaus laimėjimo, kai rusų valdžia buvo priversta atšaukti draudimą, gadynė. Šiemet lietuviai mini to laimėjimo kovoje už savąją spaudą sukaktį. Yra prasminga, kad ir tos gadynės žymiausias tyrinėtojas savąją amžiaus sukaktį mini irgi kaip tik šiais metais.

(v. m.).

---

* **BALFo reikalų vedėju** vietoj pasitraukusio P. Minkūno nuo gruodžio 1 d. pakviestas St. Lušys iš Bostono. Gražiomis iškilmėmis atžymėta BALFO veiklos dešimts metų sukaktis. Sukakties proga BALFas yra gavęs iš Vokietijos krašto valdybos albumą su vaizdais Vasario 16 d. gimnazijos ir vargo mokyklų. Sukaktuvinis BALFo suvažiavimas sušauktas Clevelande.

* **Studentų „Vivat Academia"** paskelbė studentams rašinio konkursą jaunimo ir lietuvybės išlaikymo klausimais. Už geriausiai pripažintus rašinius skiriamos 30 ir 20 dol. premijos. Įvertinimo komisiją sudaro M. Mackevičius, „Sėjos" redakt. inž. G. J. Lazauskas ir stud. V. Bildušas. Terminas rašiniams įteikti — iki 1955 m. vasario 16 d.

* **Tarp Amerikos lietuvių** studentų keliama mintis, kad studentai daugiau įsijungtų į mūsų tautos propagavimo darbą, sudarytų propagandos skyrių ir turėtų propagandinių albumų, žurnalų, filmų, paveikslų, kuriuos, prireikus, galėtų išstatyti ar parodyti amerikiečių visuomenei.

* **Lapkričio 6 d.** suėjo 75 m. nuo žymiojo lietuvių kalbininko ir mokslininko **Kazimiero Būgos** gimimo. Ta proga plačią apžvalgą apie jį davė Amerikos Balsas iš JAV, nušviesdamas jo mokslinę veiklą ir nuopelnus lietuvių kalbai.

* **Jau paleidžiama** į apyvartą 15 V. Jonuškaitės - Zaunienės įdainuotų lietuviškų plokštelių. JAV-se dainavimo mene gražiai pasižymi lietuvė stud. L. Mickevičiūtė, kuri šiemetiniame muzikos festivalyje, kaip jo primadona, sulaukė ypač didelio pasisekimo. Apie ją palankiai rašo amerikiečių spauda.

MĖLYNOJI SONATA

L. Rambynas

Juoda naktie, kaip begaliniai panaši tu į tamsius mergaitės plaukus,
Kai sidabrinis mėnesienos spindulys ant jų švelnaus aksomo krinta,
O aplink tiktai aitri tyla ir rožių raudonų fontano skambesys . . .
— Ach, juk tai jūs vis plazdat vėjuje nuskendusio pavasario tvaike.

Prie tvenkinio tebėr samanių bičių ūžesiu ir medumi pakvipus liepa
Ir tiltas, kalmėmis, maurais ir plunksnomis pelkynų paukščių apipintas,
— Tai ten prabėgo vasara lyg stirna kojom išgastingai eikliomis,
O jos aidai dar skamba praeities senam ir tuščiam sode.

Sapnuoja ežero nurimę vandens, svaigiu mėlynumu pakvipę,
Ir vandenin įbridę karklai ir šviesių plaukų liekni švendrai
Dainuoja mums savo liūdnos dalios sudėtą dainą.
— Tai jie ten mūsų laukia vėl sugrįžtančių namolei . . .

Našlaite gėle, liūdinčiu rūbu bevilkinti,
Sakyk, nejau pamiršusi esi, kad tu tiktai viena šiame pasaulyje
Turėjai jos akių švelniai laukinę spalvą?
— Bet tu miegi, mano maža gėle, miegi ir nežinai,
Kad taip, kaip tu, ir mūsų meilė miega.

Balta plaštakė atskrenda per lygumas, trapius sparnus išskleidus,
Ir moja man ten tarp žiedų mažyčių upės pakrašty.
— Argi tu nežinai, kad tai tik paprasti žiedeliai mėlyni
Nosinaitėje baltoj, kuria man paskutinį kart mojuoji.

Žiedai liūdnieji, norėčiau aš nors jus paimti su savim,
Ir tų smulkučių, liūdinčių žiedų laukinių svaigų kvapą.
— Bet sodnose dabar naktis, numirusios žolės karčiu kvapu alsuojanti,
Ir jau nei tų žiedų ir nei tavęs nėra.

Klausyk, gėlė! Šaltoj šerkšnoj Kalėdų skamba vienišas varpelis.
Argi ne tavo tai skaudžiai žydrių akių vienatvė
Šaukia mano meilę, sapnuojančią žiedusose anemonų geltonų?
— Bet tu miegi, mano maža gėlė, miegi ir nežinai,
Kad tai, kaip tu, ir mūsų meilė miega.

GALINGAS PRAAMŽIAU,

PRAILGINK MŪSŲ GYVENIMĄ!

Žmogaus gyvenimas trumpas. Vaiko krykštavimas pereina į jaunuolio lakumą, subręsta, ima lazdą į rankas ir keliauja į žemę. Tas gan trumpas laikotarpis, kurį išgyvena žmogus, pilnas įvairiausių konvulsijų, širdies troškimų, gerų užsimojimų, dažnai ir perdėto idealizmo. Tačiau dabarties žmogus turi kovoti už būvį, jaunimas ne tiek bręsta asmenybių link, kiek metasi į praktiškas gyvenimo sritis, išmesdamas idealizmą iš protinio pasaulio ir iš praktiško savo gyvenimo. Prieš Kalėdas paimu į rankas O. Savickaitės parinktą pasakėčią apie „Amžių" ir bandau analizuoti šių dienų jaunimą. Jis turi daug gražios valios, gerų norų, bet paliktas vienas nevisada sugeba tinkamai orientuotis reikiama kryptimi. Jis prašo per tą pasakėčią prailginti gyvenimą, net pilnai nesuprasdamas gyvenimo tikslo. Štai, vieną kartą Praaamžius, Vyriausias Dievas, liepė visiems paukščiams, gyvuliams, žuvims ir augalams susirinkti ir pasisakyti, kuo kas nepaeenkintas, ko kas nori, kokie vargai spaudžia. Atsisėdo Praažius ant didelio kalno ir žadėjo visus išklausyti.

Sulėkė, subėgo, suplaukė, susvyrinėjo visos gyvybės iš visų kraštų ir sustojo aplink tą kalną.

Praamžius tarė:

— Sukviečiau jus visus čionai, idant pasisakytumėte man, ko jums trūksta, ko kas geidžia, ko nori; idant išklausęs galėčiau apgalvoti ir jūsų norus patenkinti. Jeigu kas norite ką pasakyti, nieko nebijodami pasakykite. Pirmoslos suuošė eglės ir pušys.

— Galingasis Praamžiau! — tarė jos, nieko mums netrūksta, nieko kito mes nenorime, tik prailginti mūsų gyvenimą. Dabar jis toks trumpas, jog nespėjome nė dešimtosios savo kartos susilaukti. Vos įleidžiame šaknis ir ateina senatvė, virstame apgruzdusios, išpuvusiais viduriais. Rodos tik pradėtume gyventi, o čia jau ir galas ateina.

Kai visi nutilo, Jis tarė:

— Girdėjau jūsų skundus, ir supratau, kad visi esame patenkinti savo gyvenimu. Nes jeigu blogiau gyventumėte, tai ilgesnio amžiaus neprašytumėte. Bet jeigu prailginčiau jūsų amžių, tai pasidarytų maža vietos žemėje, maža maisto ir prasidėtų skurdas jūsų gyvenime. Tad lėkite geriau į savo vietas ir gyvenkite, po kiek ligi šiol gyvenote.

— Noras gyventi įgimtas dalykas, jo siekia ne tik gyvuliai ir augalai, bet taip pat ir visos kūrinijos vainikas — žmogus. Tačiau gyvenimas beprasmis, nelyginant vietos užėmimas žmonijoje, nepateisina žmogaus egzistencijos pilnutine prasme. Žmogus turi duoti ir atsiduoti, kad augančios kartos tinkamai orientuotųsi gyvenimo aplinkumoje ir praskaidrintų gyvenimą naujomis, mases uždegančiomis kilniomis ir vertingomis idėjomis. Apie tai turėtų pagalvoti nūdienis žmogus, ypač auklėtojas.

V. Ilgesys

ĮSPĖJAMŲ ŽENKLŲ NEĮVERTINIMO PASEKMĖS

Brazilijos dienraštis O Journal įsidėjo straipsnį, kuriame iškelia jog nėra jokios evoliucijos, kuri rodytų, kad rusiškasis imperializmas nusigrįžtų nuo sapno pavergti bolševizmui visą pasaulį. Visą laiką jis eina ta pačia linkme. Ukraina, kuri buvo pirmoji raudonojo imperializmo auka, buvo pirmasis civilizuotam pasauliui įspėjimas apie barbariškus čekos, GPU ir NKVD metodus. Tačiau tasai kruvinas šauksmas nebuvo išgirstas, ir tai, ir kitados ištiko Ukrainą, dabar ištiko ir Baltijos kraštus, Lenkiją, Rumuniją, Vengriją, Čekoslovakiją, Kiniją ir Korėją.

Visus tautiečius, besijungiančius į lietuvišką darbą ir kovą už Tėvynės laisvę, Šv. Kalėdų ir ateinančių Naujųjų Metų proga sveikina ir linki dar su didesniu pasiryžimu tęsti kovą už Lietuvą ir lietuvybę.

A. L. B. TARYBA IR C. VALDYBA.

Mokslas — MENAS — Literatūra

A. VAIČIULAITIS

LIEPŽIEDŽIAI

IŠ KNYGOS „VALENTINA"

Laukuose juodviem visą laiką pūtė giedrus ir sausas pietų vėjas, pilnas saulės, neilstantis. Medžionės girioj jis lygiai šniokštė viršūnėse, lenkdamas lapus ir metūges. Šniokštė ir dūsavo ištisas mylias, nes tie miškai buvo dideli, tankiai sužėlę, pačiam mūsų žemės vidury ir nusitęsę toli, ligi pat Nemuno, kurį peršokę vėl gaudžia ir skamba neapmatomose lygumose, įvairiais vardais šaukiami.

Taigi dabar į anuos miškus ėjo Antanas su Valentina. Laukai jau baigėsi. Medžių kvapo ir ošimo buvo pilna erdvė. Ir vaikinas, alsuodamas alksnių ir pušų oru, matė šiandien tokius nubalusius josios skruostus, kuriuose tarsi buvo palikus pėdsakus ar nemiegota naktis, ar slepiamas rūpestis. Tačiau ji žengė atlaši prieš vėją, kuris plakė suknelę prie krūtinės ir plazdeno aplink kojas. Juodu turėjo pereiti pušyną ir traką, pasuko pro baltus beržus, rado brūzgų plotą, prisigėrusį tvankumo, kaitros ir gailių paparčių. Už skursnių krūmokščių, už uogienojų niūksojo tamsus, galingas liepynas, nejautrus nei vėjui, nei žmogui, tačiau viliojantis savo romumu, išsikerojusiomis ir gumbuotomis šakomis ir kupliomis viršūnėmis. Lyg kviesliai, nudvelkė vienas, nudvelkė antras skanus verpetas, netrukus medaus kvepėjimo buvo prisisunkęs visas oras, prisisiurbęs tirštai ir sveikai. Pilki taškučiai narstė viršum galvų, tyliai ir darbščiai lėkė bitės į tą vėsią tankmę. Nuo jų kas liepa dūzgė kaip milžiniškas avilys.

Po anuo dūzgimu sustoję, valandėlę juodu klausėsi.

— Liepyną žmonės vadina Meškų rojum, — tarė Valentina.

— Jūs balsas toks duslus, — tyliai atsakė Antanas.

— Aš truputį priilsau.

— Sėdam. Atrodot pavargus, Valiute.

— Teisybė? — gyvai pažvelgė ji, smarkiai sumirksėdama: taip ji darydavo nustebinta. — Aš vakar nusišaldžiau bent kiek...

— Buvo tokia šilta diena...

— Dėl to ir nusišaldžiau... Perilgai ežere mirkau... Net drebulys sukrėtė, kai išlipau.

— Valiuke, o dabar?...

— Esu bemaž sveika... Bet jūs nežiūrėkit taip graudžiai į mane...

— Kaip man nežiūrėti! Aš jums norėjau...

Jo žodžiai užsikirto.

Kokia didelė drevė anoj liepoj, — sakė ji. — Tenai tikrai pelėda perisi. Ar jūs nebijot, kai pelėdos ūkauja?

Antanas tylėjo. Valentina patraukė suknelę žemyn ant kelių ir vėl tarė:

— Sako, ūkimas jų lemia kokią nors ištiktį... Ir linksmas vardas: Meškų rojus... Ir mudu kaip du lokiai atėjom kopinėti... Gaila, kad avilių nėra... Antanai, kas jums šiandien?

— Aš norėjau pasakyti...

Jis patraukė į šalį pintinę, kuri gulėjo tarp juodviejų.

— Taip išsigrąžinot, ir dabar — sėdit paniurę...

— Aš jus labai seniai pažįstu, — ūmai prabilo jis.

— Trys savaitės.

— Pusė metų, Valiute! Vienam baliuj... Ir nuo to laiko visados jus atsimenu... Ne, aš nenoriu gyventi, jeigu...

Ji žvelgė į šakas.

— Kažin, ar ir mūs bitės čia atlekia, — pasakė tyliai.

— Ims ir neatlėks, — jo balsas buvo piktas.

— Koki stori kamienai... Ir luobas taip sueižėjęs...

Jisai rūpestingai tyrinėjo tuos kresnus liemenis, kreivas šakas. Kietai prisiglaudė galvą, kad šiukštus luobas veržėsi į odą. Pro šakas mėlynavo gili skylė — ligi pat dangaus.

Antanas nusijuokė:

— Man rodos, kad angelai įstatys kopėčias į tą skylę, ir aš imsiu sapnuoti, kaip Jokūbas Senajame

Įstatyme... Viršuj sėdės Viešpats su žvaigždžių vainiku...

— Imkit liepžiedžius, ir keliaukim namo. Vaje, ir pririnkot gi su lapais.

Takas įsuko į tankius krūmus. Valentina ėjo priešais ir skyrė šakas, kurios čaižė Antanui per veidą. Jis nesgynė. Žeme nubėgo driežas — jis nuniro tiesiai, kaip strėlė. Šlaitas, į kurį juodu pateko, buvo pilnas kaitros ir aviečių. Uogienojuose į visas puses kirtosi brydės, trapūs stiebai buvo nulankstyti ir aplaužyti.

— Dar ir mums paliko, — tarė Valentina ir pakėlė šaką su uogomis. — Imkit!

— Čia taip gera būtų miegoti saulėje, — galvojo Antanas.

— Ypač, jei kaimynijoj susiraitytų angis.

— O, truputį šiurpu... Bet būtume dviese. Kartais vienatvė slegia sunkiau už akmenį.

— Tik jūs išsirinkot pavojingą draugę.

— Kiekvienas susirišimas turi pavojų.

Staiga jis atsisuko į Valentiną ir prabilo: taip visai prastai, kažkokiu ramiu gerumu:

— Valiute, būk tu mano...

— Ne, Valiute, tu tokia išbalus, tu nepyk ant manęs... Jau truputį vėsu nuo šešėlių. Eik namo... Aš apie tave negalvosiu.

Jos akys nustebo. Ji padavė ranką.

Antanas atsisveikinęs greit nusisuko, paėjėjęs keletą žingsnių ir vėl atsigręžė. Ji stovėjo tam pačiam daikte. Jis grįžo ir prabilo:

— Aš norėjau paklausti, ar būsit rytoj mieste?

— Gal būsiu, jei leis sveikata.

— Ar jums negerai?

— Aš tik iš įpratimo tuos žodžius ištariau. Iš mamos išmokau.

— Aš norėčiau jus rytoj susitikti... Ir dar norėjau pasakyti, kad aš negalėsiu apie tave negalvoti.

— Antanai, verčiau negalvok apie mane.

Tuos žodžius ji ištarė nuolankiai ir su liūdesiu. Minutėlę jinai žvelgė į jį ramiai, lyg bijodama krustelėti ir skirtis. Paskui ji pamažėle nusisuko ir nuėjo.

Nuėjo susimąsčiusiu žingsniu, po kurio traškėjo žiogreliai. Antanas rymojo prie tos pačios pušies, ir kievienas žingsnis, kiekvienas trakštelėjimas gūdžiai atliepė jo širdy. Balta jos suknelė tolo tarp medžių, mažėjo lankose ir rugių lauke, kuris apsėmė jos liemenį, traukė gilyn į save ir po valandėlės visai paslėpė ją Antanui iš akių, lyg ji tenai būtų nugrimzdusi.

AUKSAS REINO UPĖJE

Vokiečių tautos pasakojimuose apie Nibelungus sekama, kad Nibelungų turtai buvę nuskandinti Reino upėje... Prieš šimtą su viršum metų prie Reino tik vienoje Badeno valstybėje veikė apie 400 aukso plovimo punktų. Į Reiną atneša aukso smulkiausias kruopelytes tos upės intakai iš Šveicarijos Aare kalnyno, iš tarpo tarp Berno ir Luzernos miestų. Bet aukso kiekis buvo labai mažas; nepadengė išlaidų. Galutinis smūgis čia aukso pramonei buvo suduotas nuo 1818 m. sutvarkius upės vagą. Panašiai auksas buvo plaunamas ir Dunojaus upėje. Ten buvo randamos kruopelytės, atneštos iš Alpių kvarco.

JUOZAS MIKUCKIS

NEPAPRASTAI ŠIANDIENĄ TU GRAŽI

Fragmentas iš „Lyrikos Kraitis"

Nepaprastai šiaudieną tu graži,
Žėri ne ta grožybe, kur kadaise,
Kai rūpestėliai buvo dar maži,
Kai valso porose sukaisi...
Šiendien tavy ta — rudenio grožybė,
Ta rausvuma prinokusiųjų vaisių, —
Saulėleidžio ramumas.
Ne aistros akyse nūn žiba —
Tai liepsnos pergalės, taurumo...

Tu erzinai ir jaudinai žvilgsniu —
Šiendien švelniai tu ramini ir guodi
Ir, šaukdama prie žygių kilnesnių,
Į augštybes tu kelią rodai!
Šiandien graži, kaip lapkrityje girios,
Rausvai — gelsvai kad pasipuošia sodai,
Kada prinoksta vaisiai.
Kada ramu, kai sielos tyros
Ir kančios jau daugiau nebaisios.

TRYS ROŽĖS

Trys rožės vienoje šakelėj:
Tikėjimas, viltis ir meilė, —
Tas, kam jos šviečia visą kelią
Į laimingųjų stoja eilę.

Jas tris širdy nokinsi —
Tau žemė bus erdvi,
Jei vieną tu nuskinsi —
Nuvys ir kitos dvi.

PAULIUS JURKUS

Auksinis paveikslas

Fragmentas iš knygos "PAVASARIS PRIE VARDUVOS".

Buvo prabėgę keliolika metų. Vieną vasaros sekmadienį mudu su broliu sėdėjom didžiajame kambaryje. Brolis kalbėjo apie savo darbą mieste, o aš lingavausi supamoje kėdėje. Priešais stovėjo minkštasuolis, o ant sienos kabojo paveikslas paauksuotas rėmuose. Klaidžiojau jo palmėse, minaretuose ir prisiminiau motinos pasakojimą.

Brolis pastebėjo mano dėmesį ir taip pat pasisuko į sieną.

Tolumoje skambėjo varpai. Pro atdarus langus plūdo vidurdienio rimtis. Valandėlę žiūrėjom į paveikslą ir tylėjom.

— Pameni jo istoriją? — paklausiau.

— Apie ją galvoju.

— Kaip tau atrodo dabar?

— Man? Aš ją suprantu ir... tikiu.

— O aš — ne! — atsakiau. — Yra legenda, kilusi romantikų laikais, arba įvairių meno pirklių sugalvota.

Mudu susiginčijom. Jis pasakojo, kad dažnai prisimena namus, girdi net durų girgždėjimą. Jam nuolat šviečia tas auksinis vakaro dangus, kurį matėme vaikystėj.

Aš tvirtinau savo: niekas neriša su šiuo paveikslu. Jis negali mūsų nei šaukti nei stumti. Jis mielas tik kaip motinos prisiminimas.

Kaip ir kodėl mama parsivežė iš Rusijos, to nežinome. Kas nors jai įdavė, kažką pasakė. Štai kur įdomi istorija.

Bet kaip į ją įsiskverbti? Po tėvelio mirties nekalbam apie praeitį. Jei prisiminsim, ar nebus motinai skaudu?

Laikrodis mušė dvylika lėtai, lėtai. Reikėjo vėl patraukti pasvarus. Tai buvo paprasta. Daug kartų brolis ir aš vėrėm drožinėtas dureles ir tempėm svarsčių grandines. Per atostogas mudu lenktyniavom: kam teks užvesti senelį laikrodį.

Valandėlę nejudėdami klausėmės. Paskui staiga pašokome. Aš pirmas atidariau. Brolis nieko nesakė. Jo akyse buvo truputis liūdesio. Glostė dureles, žiūrėjo į žvilgančią švytuoklę, į seną įrašą.

— Kaip būdavo įdomu, kai tėvelis vakare jį atidarydavo, — kalbėjo Danielius. — Tu, tiesa, nepameni, buvai dar mažas. Mes žiūrėdavome į švytuoklę, į nupieštą stirną. Mums patiko, kai laikrodis skambėdavo. Dažnai tėvas apsukdavo rodykles, ir valandos viena po kitos aidėdavo gražiu balsu. Paskui užrakinėdavo dureles ir raktą įsikišdavo į liemenės kišenę. Apačioje laikydavo visokius svarbius raštus, dokumentus.

Brolis apžiūrėjo spintelę ir pasilenkęs ištraukė pluoštą popierių.

Tai buvo seni laikraščiai, prirašyti kalendoriai. Juos vartėm, įdomiai skaitydami tėvo pastabas. Norėjom vėl mesti į spintą, kad juos užklotų dulkės, bet ten pamatėm dar kelias knygeles. Iškėlėm. Tai buvo senos sąskaitos, kažkokia be pradžios ir be galo apysaka, aptrintais viršeliais sąsiuvinys. Tėvo braižą gerai pažinom, bet čia — ne jo.

— Čia mamos rašyta, — šūktelėjo brolis.

— Kažkokie užrašai!

Sukišę galvas, skaitėm puslapis po puslapio. —

— Dabar tokie ilgi vakarai. Turiu daug laiko, belaukdama tavęs. Viršum stalo kabo paveisklas. Žiūriu į jo bokštus ir jaučiu ilgesį, kuris lyg brolis nuolatos gyvena su manim. Ilgiuos tavęs, mano mylimasis!

Tu — kalėjime. Mūsų bendrą gyvenimą, kurį pripildėm viena mintim ir viena įtampa, sudrumstė žandarai. Jie išvedė tave, nes tavo žodžiuose ir darbuose budo tėvynė.

Tačiau turiu būti kantri ir tokia esu; juk gražesnių dienų ilgesys gyvena drauge su manim. Kantriai lauksiu tavęs. Vieną kartą tu vėl sėdėsi šalia paveikslo, kuris mus sujungė, ir nebus baimės nei klaikių vakarų. Laukdama tos valandos, rašau šiuos prisiminimus tau, mano mylimasis!

J. VEDEGYS

SPAUDOS KELIAS

SUKAKTUVINIAMS SPAUDOS METAMS BAIGIANTIS

Mūsų knyga, gavusi pradžią Prūsuose (o ten gyveno tuo laiku lietuvių), Prūsuose, kitaip — Mažojoj Lietuvoj, ji gražiai ir vystėsi. Jau Mažvydo Katekizmo (Mažvydas, miręs 1562 m. išleido dar dvi nedideles knygeles — 1549 m. Giesmyną Ozv. Ambraszejaus ir 1559 m. Formą Chrikstima), kai kurios giesmės buvo parašytos ar išverstos kitų (Rapolionio, Kulviečio, Zablockio), beveik išimtinai buvusių ar būsiančių kunigų, daugumoje kilusių iš Lietuvos. Šiam mirus, pagarsėjo Aug. Jomantas, Ragainės klebonas, vertęs į Lietuvių k. Naująjį Įstatymą, Mažvydo pusbrolis Baltramiejus Vilentas (m. 1587 m.), išleidęs 1579 m. Mažąjį Liuterio Katekizmą ir kiek vėliau „Evangelias bei epistolas" ir Jonas Bretkūnas (g. apie 1535 m. ir miręs 1602) išspausdinęs 1589 m. „Giesmes duchaunas", 1591 m. „Pistilą" ir buvo paruošęs (dirbo daugiau 10 metų) Biblijos vertimą. Dar buvo žinomi Maž. Lietuvos rašytojai, kaip Simanas Vaišnoras, Zacharija, Blotno ir visa eilė kitų. O kiek vėliau Danielius Kleinas (vokietis, gimęs apie 1610 m. ir miręs 1666 m.) išleido 1653 m. pirmąją lietuvių k. gramatiką (Gramatica lituanica) ir 1654 m. vadovėlį.

Knygų leidimas Maž. Lietuvoj, tų knygų, kurios beveik išimtinai buvo dvasinio turinio — platinti ir skelbti Liuterio protestantizmą ne tik Prūsuose, bet ir už jos ribų, negalėjo visa tai neatsiliepti Didž. Lietuvoj. Naujasis Liuterio tikėjimas čia, bent pradžioj, rado palankią sau dirvą, ir prieš jo plitimą stojo energingasis žemaičių vyskupas Merkelis Giedraitis (taip pat iš Vilniaus vyskupijos Valerijonas Protasevičius, parsikvietęs jezuitus). Jo paskatintas žemaičių kanauninkas Mikalojus Daukša, sekdamas Prūsų protestantų pavyzdžiu, išleidžia 1595 m. pirmąją knygą Didž. Lietuvoj — iš lenkų k. verstą Ledesmos katekizmą (išspausdintą Vilniuje) ir po keturių metų (1599 m.) antrą Vuškos postilę. Taip, kaip matome, tikybinė literatūra Maž. Lietuvoj, iššaukė raštiją ir Didž. Lietuvoj. O Myk. Daukša mums yra brangus ir prisimintinas, ne vien pirmąja savo knyga Didž. Lietuvoj, bet dar ir savo grasiąja postilės prakalba, kuri nenustojo reikšmės ir iki šių laikų. Ji prisitaikintina ir mūsų tautiečiams, gyvenantiems Argentinoje. M. Daukša jau anuo metu rašė: „Kur yra pasaulyje tauta taip tamsi ir suniekėjusi, kuri neturėtų trijų savųjų, lyg įgimtų dalykų — savo žemės, papročių ir kalbos? Ne žemės derlingumu, ne parėdų įvairumu, ne šalies malonumu, ne miestų bei pilių stiprumu gyvuoja tauta, bet labiausiai išlaikymu ir vartojimu savo kalbos, kuri didina ir laiko visuomenę, jos santaiką ir brolišką meilę. Gimtoji kalba yra meilės ryšys, vienybės motina, pilietiškumo tėvas, valstybės sargas... Sunaikink kalbą ir sunaikinsi santaiką, vienybę ir visokį dorumą! Sunaikink kalbą, ir užgesinsi saulę danguje, sumaišysi pasaulio tvarką, atimsi gyvybę ir tvarką!.. Ne tam sakau, kad norėčiau peikti svetimų kalbų pažinimą bei mokėjimą... Aš vien peikiu apleidimą, panaikinimą, kuone atmetimą mūsu savos lietuvių kalbos. Dieve duok, įdant susiprastumėme ir iš šio nuopuolio kada nors pakiltumėme!..."

Po M. Daukšos eina antras kunigas — Konstantinas Širvydas (1564—1631), jezuitas, šv. Jono bažnyčios pamokslininkas Vilniuje. 1629 m. išeina jo pamokslų „Punktay sakimu" I d., o 1644 m. ir tų pamokslų II d. Be to, 1929 m. pasirodo jo ir lietuvių k. žodynas — „Dictionarium trium linguarum". Širvydas yra pažymėtinas tuo, kad jo knygų tam tikra tekstų dalis jau atspausdinama lotynų raidynu, ko angsčiau nebuvo. Prieš Širvydą visos knygos, kur jos bespausdinamos buvo — Maž. ar Didž. Lietuvoje, buvo spausdinamos tik gotų vokiečių raidynu.

Literatūrinis judėjimas Didž. Lietuvoj, prasidėjęs Daukšos raštais, sėkmingai Širvydo tęsiamas, vėliau plėtojosi vis didesniu intensingumu. Iškyla aikštėn nauji vardai: kun. Jonas Joknavičia (1589—1668), vertęs į lietuvių k. dvasines giesmes ir kitas knygeles, kun. Pr. Šrubauskis (miręs 1680 m.), parašęs katekizmą, įvairias giesmes ir kt. Katalikų raštams nenusileidžia ir Lietuvos reformatai, išleisdami visą eilę tikybinio turinio knygelių — katekizmų, postilių, giesmynų. Ypač išgarsėjo Biblijos (vad. „Londono Biblija") vertimu. Čia buvo žinomi: Merkelis Petkevičius, Jokūbas Morkūnas, Steponas Jaugilis Teliega, Samuelis Mauvydas ir kiti.

Prūsų Lietuvoje gi knygų leidimas ne tik nemažėjo, bet vis gausėjo.

Taip tikybinė lieratūra žingsnis po žingsnio, metai po metų ruošė kelią pasaulinei literatūrai. Tiesa, leidinių kalba nebuvo vienoda: autorius dažiausiai prisilaikė savos tarmės: kilęs iš Žemaitijos rašė žemaitiškai, iš Augštaitijos — augštaičių įvairia tarme. Bet įvairios gramatikos ir vadovėliai kiek lygino kalbą ir derino šnekamosios kalbos formas prie literatūrinės k. formų. (B. d.)

VL. VIJEIKIS

AR TIPIŠKA YRA LIETUVIŠKA

Gyvenimas nestovi vietoje. Jis sparčiais žingsniais žengia pirmyn. Metai iš metų įvairūs išradimai ir jau gyvenime vartojamų reikmenų patobulinimai žmogaus darbą lengvina, jį daro moderniškesniu, produktingesniu. Kiekvienas kraštas stengiasi kuo greičiausiai paskutiniuosius technikos laimėjimus pritaikyti gyvenime, kad tuo pralenkus savo technika kitus kraštus. Lietuva nepriklausomybės laikotarpiu taip pat sparčiais žingsniais žengė pirmyn. Ji per trumpą nepriklausomybės laikotarpį pasiekė augštą gyvenimo lygį. Kas tuo laikotarpiu gyveno Lietuvoj ar kam teko ten būti, tas žino tą pažangą. Visi sužino Lietuvos gyvenimą iš pasakojimų, spaudos, nuotraukų, filmų bei meno kūrinių.

Tačiau šie veiksniai ne visada mūsų tikrąjį gyvenimą nušviečia; labai dažnai jį vaizduoja iš blogosios pusės, tai yra, mūsų pažangai neigiama prasme. Pas mus buvo ir yra paprotys kelti viešumon ne tą, kas yra moderniška, pažangu, bet tą, kas yra tipiška, atseit, kas atsilikę, primityvu, paprasta. Kiekviename krašte yra daug tokių tipiškumų, kitur net gal jų daugiau kaip pas mus, tačiau kiti jais nesigiria, nekelia viešumon; jie savo gyvenimą vaizduoja kas pas juos yra moderniškiausio, pažangiausio.

Taigi, mūsų gyvenimo pavaizdavimas yra tipiškas. Mes mėgstame vaizduoti sukrypusį namą, sulūžusią tvorą, pavirtusį kryžių, ūkininką ariantį ar važiuojantį vienu susikuprinusiu arkliuku, sėjėją sėjantį prisikabinusį maišą ar pintinę ir kt. ir visur pabrėžiame, kad tai yra lietuviškais motyvais. Kasgi yra tie lietuviški motyvai? Ar tik kas sulūžę? Kur gražios modernios sodybos, kur moderniški puikūs miestų pastatai, parkai, vasarvietės, kur darbe vartojami moderniški įrankiai, mašinos? Juk to viso Lietuvoje apsčiai buvo. Ar tas viskas buvo sukūrta ne lietuviškais motyvais? Bet kadangi ne tipiška, tai atrodo ir nelietuviška, ne lietuviškais motyvais, tad nėra ko tuo pasigirti.

Prisimenu kaip kartą prof. V. Jurgutis per paskaitą universitete sakė: — kad ir jis būtų tipiškas lietuvis, jeigu kas prisitaikęs jį nutrauktų, kada jis būna tik iš lovos atsikėlęs. O tipiški lietuviai, tikriau sakant apsileidėliai, spaudos reporterių buvo gaudomi ir jų nuotraukos talpinamos spadoj. Nebe pagrindo, rodos, vokiečiai išleido brošiūrą apie Klaipėdos kraštą, kurioje patalpino, paėmęs iš mūsų spaudos, keletos tipiškų lietuvių nuotraukas ir šalia įdėjo švariai atrodančių vokiečių nuotraukas ir pažymėjo — šie yra valdantieji, o šie valdomieji. Reiškia, mes per tą tipiškumo ieškojimą patys tam davėme pagrindą.

Be to, mes perdaug esame nukrypę į praeitį ir ją maišome su dabartimi. Atrodo, lyg mes dabar nieko naujo negalime sukurti kaip tik vaizduoti senovę. Kiekviena tauta turi praeitį bei istoriją. Mūsų istorija yra didelė. Ji net didesnė ir garbingesnė už kitų tautų. Ji mums yra brangi, mes ją privalome gerbti ir branginti, bet kartu turime nepamiršti, kad tai yra praeitis. Praeitis bus ir mūsų šiandieninis gyvenimas ir jis bus įvertinamas ir žiūrima kokią mes pažangą padarėme. Todėl, mes semdamiesi iš praeities stiprybę, privalome kurti modernų ir pažangų gyvenimą.

Taip, mūsų šiandien vaizduojamas praeities gyvenimas, be abejonės, savo laiku buvo modernus, bet tik ne šiandien ir jokiu būdu ir tada nebuvo modernu ir gražu tas, kas buvo sukrypę, sulūžę. Nieks naujo daikto nedaro sukrypusio, su-

(Nukelta į 6 psl.).

JONAS GAILIUS

GUNDYMAI

Apysaka

(Tęsinys)

Ateivė vėl parausta, nervingai pasijudina kėdėje ir tą patį akimirksnį paklausia:

— Apie ką? Ar apie mus?!

— Apie visus, Stefa. Ir apie jus, ir apie mus. Bet tuščia sauja burnos neužkiši. Mosteli ranka, ir tiek. Naje, judvi čia šnektelkite, o aš bėgsiu kavutės užkaisti. Tik tu, Aldona, žiūrėk: kokių niekų man čia nepliaukšk! Stefanija, žinok, tai ne aš.

Kai ši išsižioja kažinką pasakyti, Aldona mirkteli savo žvilgančiomis akimis ir numoja nueinančios Marcelės linkui ranka.

— A, tegu sau eina! Ponia nors valandėlę pasilsėsite...

— Vadinkite mane vardu, — nuoširdžiai paprašo Stefanija. — Juk mudvi pažįstamos.

— Bet netaip, kaip jūs su Marcele! Ji, žiūriu, kaip su geriausia drauge kalbasi.

— Nesava mudvi draugės tikra žodžio prasme, tik taip sau pažįstamos. Bet pasimatom retai. Ji kalbi, bet labai geros širdies moteris.

— O ar jūsų vyrą ji pažįsta?

Moteris žvilgteri į Aldoną, tartum nesuprasdama klausimo. Tačiau greitai apsiramina ir ramiai atsako:

— Man rodos, šiame mieste visi tarp savęs pažįstami.

— Na taip, pažįstami... — tęsiamu balsu atsiliepia. — Bet jūs perdaug ja nepasitikėkite. Ji netik su jumis perdaug kalba, — visur ji tokia laputė čiauškutė. Pati visokias kalbas suvadžioja, o paskum dar stebisi. Geriausiai jai būtų ištekėti.

— Na, kaip čia jums pasakius... pagalvoju, žinoma... Kaip kiekviena mergaitė. Bet sakykite man, ar jūs nesigailite ištekėjusi? Juk vyras po vestuvių visai pasikeičia. Pasidaro įžūlus ir nepakenčiamas.

— Iš kur jūs apie tai žinote, Aldona? Juk dar nespėjote ištekėti.

— Aš taip spėju. Kaiką iš vedusių girdėjau...

— Aš pati negaliu skųstis. Juk nevaroma ėjau ir ištekėjau už pažįstamo.

— Tai kodėl tiek daug neištikimų vyrų ir žmonų! Kodėl jie nepasitenkina savo šeimos laime?!

— Miela Aldona, aš nežinau nė vienos neištikimos šeimos. Visi gyvena ir geriau ar blogiau, bet vistiek sugyvena.

— O, tai jūs nieko nežinote! — nustemba Aldona. — O aš žinau net kelis neištikimus vyrus, — reikšmingai prideda.

Stefanija nori dar ką tai pasakyti, bet į kambarį su kava ir sausainiais grįžta įšilusi Marcelė.

— Na, ar nenusibodo manęs belaukiant? — statydama ant stalo, klausia. — Aldona turbūt spėjo visokių niekų pritaukšti.

— O, visai ne! Mudvi labai rimtai kalbėjova — pasiskubina Aldona. — Jei ne tu, mudvi ir visai atvirai pasikalbėtuva!

Marcelės ir Stefanijos žvilgsniai susikryžiuoja, bet tuo tarpu Aldona žvilgteri į auksinį laikroduką ir pašoka: už dešimties minučių turinti būti sutartoje vietoje. Ji nemaniusi čia taip ilgai užtrukti. Ponią Stefaniją būtinai kada aplankysianti...

— Ačiū Dievui, — pildama į puodelius juodą kavą, atsidūsta Marcelė. — Bent nekvaršins galvos. Galėsiva ramiai pasikalbėti.

Stefanija tartum nenoromis maišo šaukšteliu kavą ir po valandėlės sako:

— O, nieko tokio! Įdomu buvo pasikalbėti. Jos tokios originalios pažiūros!

— Supaisys kas tą Aldoną! Ji — laisvos meilės šalininkė: be altoriaus, be žvakių, be sumainytų žiedų, kaip kažkas deklamavo. Šeimos turi jos pasisaugoti, nes kur įlenda, tuoj pėdsakus palieka.

Tačiau Stefanija, atrodo, nenori daugiau prie tos pačios temos grįžti ir ramiai kreipiasi į šeimininkę:

— Atsiprašau, jau tiek laiko užtrukau, o nepasakiau, ko pas jus atėjau. Žinau, kad siuvąte, o čia turiu skoningos medžiagos bliuskutei. Gal nors sukirptumėte man: aš jau pati pasisiūčiau.

Ir, išėmusi iš rankinuko, išskleidžia tamsiai rožinės spalvos medžiagą.

Marcelė skubiai pašoka nuo kėdės, pradeda grožėtis medžiaga ir išskleidusi uždeda ją Stefanijai ant krūtinės. Glostydama tai priekyje, tai šonuose, vis nesiliauja gyrusi.

O taip, medžiaga jai labai tinkanti. Rankovės turėsiančios būti ilgos, o apikaklė gražiai prasegta, kad medžiagos ir kūno spalvų kontrastas išryškintų jos malonų veidą. Ne, ji netik sukirpsianti, bet mielu noru ir pasiūsianti, nes darbo būsią nedaug ir ji pati norinti viską kaip reikiant užbaigti.

Stefanija atsistoja, rengdamasi išeiti, bet Marcelė nė nemano leisti.

— Kur taip skubate, Stefa? Juk ne naujavedžiai esate! O man juk reikia dar ir maistas paimti.

Kai Marcelė matuoja pečius, kaklą ir krūtinę, ji visą laiką kalba, perbėgdama nuo vienos temos prie kitos.

— Kaip pagaliau su tais vaikais? — net pašnibždom paklausia ir perveria akimis povyzą. — Manęs galite nesivaržyti. Juk aš ne mergaitė, bet moteris kaip ir jūs. Jums būtų jau pats laikas. Paskum norėsite, bet bus vėlu...

Kai Stefanija nieko neatsako, Marcelė pakelia į ją akis.

Dabar ir ji jau nieko nesako: kelios ašaros, ištryškusios ir akių, ir vos pastebimas skausmas suspaustose lūpose ir ją priverčia nutilti.

(B. d).

Mūsų jaunimo padėtis svetimame krašte

Jaunimą, kaip jautriausią mūsų tautos dalelę, paskutinių metų įvykiai bei žiaurumai daug labiau palietė, negu suaugusius. Visai teisingai nusiskundžiama, kad mūsų jaunimas nebe tas, kokį mes matėme tėvynėje. Kai kas jau ima kaltinti ir smerkti dėl stokos idealizmo, reikiamos rimties ir gyvenimo momento atjautimo. Manyčiau, kad mūsų jaunimas nėra smerktinas, bet globotinas. Tragiškosiomis 1944 metų spalių mėnesio dienomis, rašo Vaclovas Paulauskas, turėjau progos būti beveik išimtinai su jaunimu. Pastebėjau, kad jis tikrai išgyveno didelį sukrėtimą. Nemažas jų nuošimtis net psichiškai pradėjo pakrikti. Kai kurie šiaip taip pasveiko, o daugelis ir šiandien tebejaučia tų skaudžių žaizdų likučius. Tas faktas ir leidžia man tvirtinti, kad mūsų jaunimas yra daugiau gydytinas, negu smerktinas. Pastarasis atvejis jį dar labiau stumia iš normalių gyvenimo vėžių. Todėl darosi ypač liūdna, kad patys vyresnieji ne tik nesirūpina tuo jaunimo gydymu, bet dar prisideda prie jo žlugdymo.

Kokie neigiami veiksniai dabarties gyvenime veikia į jaunuolio psichologiją? Pirmiausia:

1. **Jaunimas liko be autoritetų.** Kaip vaikas imituoja motiną, taip jaunuolis įsižiūri į asmenybę, kuria jis pats norėtų būti. Jis žavisi jos subrendimu, minties veikla. Jo mintimis išmargina rašinius, draugų albumėlius. Gravituodamas į vieną ar kitą asmenybę, jis puoselėja savo idealizmą ir svajoja užkopti pats į subrendimo kalną — į autoritetą.

Dabar ne vieną tų idealizuotojų jaunuolis susitiko tremties gyvenime, susitiko iš arti, gal net gyvena tame pat kambarėlyje. Jaunuolis pastebėjo, kad jo idealizuotasis kartais yra toks pat ar net kai kuriais atžvilgiais menkesnis už eilinį, paprastą žmogų. Šalia to, jis mato, kad tremties gyvenime kai kurie išsilaikė tinkamoje augštumoje. Tačiau bet koks nusivylimas vienu iš idealizuotųjų trukdo nūnai atsikreipti į tuos, kurie nebuvo jo anksčiau patraukę. Jaunuolio išidealizuotasis autoritetas čia dažnai nėra kaltas, ar bent ne visai. Daugiausia kaltės tenka visumai, masei. Juk anam pasiėmus kokio nors darbo ar vadovavimo, tuoj prasideda šmeižtai, nesąmoningas ar nepagrįstas kritikavimas, beatodairinis dirbančiojo juodinimas. Visa tai girdėdamas, jaunuolis nepajėgia būti kritiškas ir neatskiria tiesos nuo šmeižto. Ankščiau ar vėliau, jis pajunta skaudų apsivylimą, ypač, kai dienos nuotaikų veikiamas, iš arčiau ima stebėti asmenį, kurį laikė savo autoritetu. Jam tikrai atrodo, kad šis yra mažiau vertas už tuos, kurie kritikuoja bei šmeižia. Taip liežuvio herojai, gyvenimo sąlygos ar net asmens klaidos bei netobulybės pasiekia savo. Bet tur būt nė nepagalvojama, kiek daug žalos vias tai įneša į jaunuolio sielą! Jaunuolis nebeturi autoriteto, kurio žodis ar pavyzdys taip dažnai galėtų jį sulaikyti, paskatinti, o sykiu ima nebegerbti vyresniųjų ir jam belieka tik savojo pasaulio arba masės kelias.

2. **Nedėkinga dorovinė aplinka.** Daug didesnį moraliniai pavojai susidaro iš pačios aplinkos. Gyvenamosios patalpos, kur viename name, o neretai ir viename kambaryje, gyvena šeimos neigiamai atsiliepia į jaunimo dvasią. Beto, visos moderniosios priemonės mažai prisideda prie auklėjimo. Priešingai, daug jų stumia į blogą.

Marijos ir Kazimiero Stankūnų pa dovanotoje viloje ir šiais metais atostogaus lietuviškasis jaunimas. Mergaitės vyksta sausio mėn., berniukai — vasario.

3. **Nebuvimas progų pozityviai pasireikšti.** Dabartinės sąlygos, kova už būvį atima laiką ir jaunimas neturi progų pasireikšti visuomeniniame gyvenime. Jeigu Lietuvoje jaunimo organizacijos lavindavo jaunąją kartą visuomeniniam darbui, tai dabartinės organizacijos, atrodo, permažai kreipia domės į jaunimo paruošimą ateities organizaciniam darbui. Tuo būdu įkrintama į pasyvų apmirimą, kas sudaro pavojų ir jaunimo dorovei.

4. **Religinis visuomenės pasyvumas.** Nemanykime, kad jaunimas nepastebi, to bendro reiškinio, kai iš Bažnyčios norima tik gauti, statomi reikalavimai, bet retas tepagalvoja, kad tiems savo reikalavimams pateisinti reikia ir pačiam prisidėti. Daugelis skundžiasi ir pyksta, jei bažnyčioje kiekvieną sekmadienį negieda choras, jei bažnyčia nėra „meniškai" papuošta, jei joje ne taip švaru, kaip lankytojas norėtų, jei kunigas nekalba apie tėvynės meilę, neuždega naujų vilčių etc. Visa tai blogai nuteikia jaunimą Bažnyčios atžvilgiu. Gimsta indiferentizmas, bendroji išeivijos liga.

Yra daug kitų priežasčių, kurios taip pat neigiamai veikia į mūsų jaunimą, todėl gera būtų, jeigu visuomenė pasisakytų panašiais klausimais, imtųsi radikalių priemonių pavojams šalinti, ir atvestų mūsų jaunimą į tikrąsias vėžias.

(Atkelta iš 5 psl.).

lūžusio, jį tik laikas tokį padaro. S gedę daiktai neturi meninio grožio, nors tokio kūrinio darbas ir tobuliausiai būtų atliktas, jis nevaizduoja jo buvusios tikrosios padėties. Tad, kuriam reikalui tokie dalykai keliami viešumon, spausdinamos atvirutės, ar tik pasijuokti iš tokio daikto? Mūsų spaudos puslapiai bei meno kūriniai turėtų vaizduoti mūsų gyvenimą ne kaipo atsilikusį nuo kitų kraštų, o kaip modernų, pažangų.

Tiesa, niekas kitam negali nurodinėti, ką kurti ir kaip kurti arba ką rašyti, bet kiekvienas turi teisę pasisakyti, kas yra netinkamo tuose dalykuose, kurie liečia mūsų tautos bei valstybės praeitį arba dabartį.

PETRAS BLOZNELIS

NEPAPRASTAS VARPAS

Tai buvo labai graži šalis. Jos slėnius ir kalnelius dengė tamsiai žali miškai. Visas kraštas buvo nusėtas ežerais, kurių niekas net skaičiaus nežinojo. Ramūs ir geri tos šalies žmonės. Galėjai visą šalį skersai ir išilgai perkeliauti niekur nesutikdamas žmogaus, kad nepadėtų: nepriimtų nakvynėn ar nepavaišintų, kaip laukiamą svečią. Bet visų širdys buvo labai prislėgtos. Nesigirdėjo toj šaly linksmų dainų: visos dainos kalbėjo apie vargus, minėjo gražius laikus, buvusius senų senovėje. Tačiau tų gerų laikų jau niekas neatsiminė. Ko gi trūko toje šalyje? Jau daug metų kraštas buvo pavergtas priešų. Laisvės trūko žmonėms. Todėl jų dainos buvo liūdnos ir žvilgsniai tokie prislėgti. Tik niekas nežinojo, kaip tą laisvę reikėtų atgauti.

— O, kad būtų toks nepaprastas paukštis, kuris galėtų žmogaus balsu kalbėti, — galvojo vieni.

— Bet jei kas nors nulietų didelį varpą, kurio garsas būtų girdimas visoj šaly, — kilo mintis kitiems. Gal jo garsas uždegtų žmones laisvės kovos troškimu. Vėl slinko metai, o priešas darėsi vis nepakenčiamesnis.

—Aš jums nuliesiu tokį varpą, kurio garsas ne tik visoj mūsų šaly, bet ir visame pasaulyje bus girdimas, — tarė jaunas vyras. Nepraėjo daug laiko nuo to keisto jaunuolio pasirodymo, kai visame krašte kilo keistas judėjimas. Žmonės rinkosi vieni pas kitus tamsiais vakarais, kad nekristų pavergėjams į akis, ir klausėėsi tylaus nepaprasto varpo gaudesio, kuris kalbėjo žmogaus balsu: Kelkite, kelkite, kelkite... Tai buvo ne vienas varpas, bet tūkstančiai varpų, visas kraštas buvo jų pilnas, ir kiekvienas galėjo to varpo kalbos klausytis. Ir pavergėjai negalėjo to varpo sunaikinti, nes jie nežinojo, kas ir kur tuos varpus padarydavo. O varpas kaskart vis kitus žodžius kalbėjo: Kas yra laisvė ir kaip reikia tą laisvę iškovoti. Tik dabar žmonės suprato, kad anas jaunuolis kalbėjo tiesą. Jo varpo garsas buvo girdimas visame pasaulyje. Jis visus prikėlė iš nežinojimo ir žmonės pradėjo tik viena mintimi gyventi: Laisvės, laisvės...

Aš manau, kad jūs būsite atspėję, kas buvo anas jaunuolis ir koks buvo tas nepaprastas varpas. Jei kam nors būtų kilus abejonė, štai atsakymas: Tas jaunuolis tai lietuvių tautos žadintojas VINCAS KUDIRKA, o tas varpas tai jo leistas laikraštis VARPAS. Skambink, Lietuvi, ir Tu kuo tik gali, kad tik laisvės saulė užtekėtų. Nešk atgimimo mintis į lietuvišką spaudą, o pasieksi plačias žmonių mases ir uždegsi jas idealizmo ir laisvės troškimo ugnimi.

Parinko **Alicija Miliauskaitė**

1. Juozas Mikuckis, LYRIKOS KRAITIS. Eilėraščiai. Išleido Knygų Leidykla TERRA.

2. Meldutis Laupinaitis, AŠ KALTINU... Trilogija. Išleido pats Autorius. Knyga spausdinta Sao Paulo mieste, Brazilijoje. Vertinga medžiaga atskleidžianti bolševikų okupacijos metus.

3. ATEITIS, Lietuvių Katalikiškojo Jaunimo žurnalas, rugsėjo mėn. Vyr. red. Pauliaus Jurkus.

4. LIETUVIŲ DIENOS, lapkričio mėn. Žurnalas įdėjo dvi nuotraukas iš Argentinos lietuvių gyvenimo: Argentinos mažieji lietuviai skautai, vadovaujami A. Apanavičiaus, 1954 m. rugsėjo 8 d. sveikina gen. T. Daukantą, jo 70 metų amžiaus sukakties proga ir Lietuvaitės Cordobos kalnuose — iš vasaros mergaičių stovyklos Villa del Dique.

5. LAIŠKAI LIETUVIAMS, spalio mėn. Viršelis J. Pilipausko, vinjetės V. Vijeikio.

6. TĖVIŠKĖLĖ, Lietuvių vaikų laikraštis, rugpiūčio mėn.

7. EGLUTĖ, Vaikų laikraštis, spalio mėn.

8. SKAUTŲ AIDAS, Lietuvių skautų ir skaučių laikraštis, rugsėjo mėn. Redaguoja v. s. Stp. Kairys.

9. ŽVAIGŽDĖ, Katalikiškos minties laikraštis, lapkričio mėn.

ŠV. KALĖDŲ IR NAUJŲJŲ METŲ PROGA

sveikiname visus savo Parapijiečius, ypatingai Geradarius, linkėdami linksmų švenčių, gausios Kūdikėlio Jėzaus palaimos ir laimingų Naujųjų Metų.

AVELLANEDOS TĖVAI MARIJONAI

Maskvos „Saugumo konferencijos" užkulisiai

Šveicarų dienr. „Neue Züricher Zeitung" ir visa eilė kitų spaudos organų paskelbė amerikiečių telegramų agentūros UP pranešimą apie Maskvos vad. „saugumo konferencijoje" dalyvaujančias delegacijas, tarp jų — ir Sov. Lietuvos atstovą. Vilniaus radijas š. m. lapkričio 27 d. pranešime smulkiai nurodė, kokią TSRS Ministerių Taryba paskyrusi TS delegaciją į „Europos šalių pasitarimą taikai ir saugumui Europoje užtikrinti". Delegacija sudarė: TSRS Ministerių Tarybos pirmininko I pavaduotojas ir užs. reik. ministeris Molotovas, delegacijos vadovas, su I-ju užs. reik. ministerio pavaduotoju Gromyko, Rusijos Federacijos ministerių tarybos pirmininkas Izanovas, Ukrainos — Kalčenko, Gudijos — Mazurovas, T. Latvijos — Lacis, T. Estijos — Murisep — ir T. Lietuvos — M. Gedvilas, be to, TS užs. reik. min. pavaduotojas Zorinas.

Bolševikai šiai konferencijai nori skirti labai didelę reikšmę. Užsienio spauda jau atskleidė kai kuriuos jų užkulisinius planus. Pvz. Berlyno dienraštis „Der Tagesspiegel" š. m. lapkričio 30 d. Nr. 2804, persispausdinęs šveicarų dienr. „Die Tat" citatą apie konferenciją, padaro ir mums reikšmingų išvadų. Citatoje rašoma: „Sovietinei delegacijai, be Molotovo, Gromyko ir Zorino, priklauso po vieną atstovą šešių Sov. Sąjungos europinių respublikų: Didžiosios Rusijos, Ukrainos, Gudijos, Latvijos, Lietuvos ir Estijos. Delegacijos sudėtis rodo, kad Vakarų valstybės, atsisakydamos dalyvauti konferencijoje, išvengė nors ir nedidutės, bet puikiai organizuotos klastos: jei jie būtų susėdę drauge prie vieno stalo su Pabaltijo sovietinių respublikų atstovais, tai tuo pačiu būtų sudarę precedentą pripažinti Pabaltijo valstybių inkorporavimą (į Sov. Sąjungą. E.), kurio jos iki šiol nėra de jure pripažinusios. Dabar šis klastingas Molotovo planas nuėjo niekais. O jei vėl kada nors ateitų laikas pasirodyti dabartinės Maskvos europinės konferencijos naujai laidai, tai Vakarų valstybės gerai padarytų pirma pasiteiravusios, kas konferencijoje dalyvautų iš rusų pusės. Verta pažymėti, kad į Maskvą atvyko taip pat Sovietinės zonos delegacija su Grothwohliu ir Ulbrichtu. Šiuo gestu Rytinės Vokietijos valstybinio pavidalo „provizorinis" charakteris iš naujo nustumtas į užpakalį: jie čia pasirodo su visomis karo puošmenomis, kaip savarankiška Europos valstybė".

*

* **Sydney žydų laikraštis** „The Sydney Jewish News" š. m. spalio 19 d. numeryje atspaudė ilgą straipsnį apie lietuvę poetę, vadinamą „geto angelu". Tai O. Šimaitė, anksčiau dirbusi ilgai Kauno un-te ir karo metu globojusi visą eilę studenčių žydžių. Vėliau ji buvo kalinama Dachau stovykloje. Iš jos paleista, atsisakė grįžti į Sovietų okupuotą Lietuvą, o neseniai persikėlė gyventi į Izraelio valstybę. Dabar ji rašo eilėraščius, mokosi hebrajų kalbos ir, kaip laikraštis pažymi, su ilgesiu laukia išlaisvinimo komunistų okupuotos ir priespaudą kenčiančios jos mažos, gražios tėvynės Lietuvos. Jai keli šimtai Lietuvos žydų, atsidėkodami už jos taurumą ir gerą širdį, pasiūlė savo namus ir visokią paramą.

* **Lietuvos kr. dem. partijos** įgaliotinis Italijoj K. V. Mincevičius lapkr. 10 d. padarė vizitą Italijos kr. dem. partijos politiniam Sekretoriui buv. premj. Fanfaniui. Pokalbis truko 40 minučių. Buvo kalbėta Lietuvos ir Lietuvos kr. dem. partijos reikalais. Fanfanis domėjosi lietuvių kova už laisvę ir padėtimi krašte, pažadėdamas savo ir Italijos kr. dem. partijos nuoširdžią paramą. Ta pačia proga buvo padarytas mandagumo vizitas ir partijos gen. vicesekretoriui deputatui Rumor, kuris ypatingai nuoširdžiai domėjosi Lietuvos reikalais, pareikšdamas visuomet esąs lietuvių dispozicijoj.

* **Lapkričio 14 d.** Romos L. B. pirmininkui padarė vizitą žymus italų rašytojas, mokslininkas, geriausias riausias vokiečių literatūros žinovas Italijoj, prof. Giovanni Necco. Profesorius yra 1940 m. buvęs 5 mėnesius Lietuvoje, kur Kauno un-te dėstė italų literatūrą. Išvažiavo iš Lietuvos keletui dienų pračjus po okupacijos. Jis labai nuoširdžiai prisimena Lietuvą ir lietuvius ir dažnai apie ją rašo didžiuosiuose Italijos laikraščiuose. Pažadėjo ir toliau rašyti apie ją spaudoje. Tam tikslui Romos L. B. pirmininkas jam įteikė gausios medžiagos. Svečias buvo labai maloniai nustebintas sutikęs savo bičiulį prof. Dr. Ivinskį. Šis žymusis rašytojas ir mokslininkas (šiuo metu Bari un-to literatūros ord. profesorius) yra parašęs apie 40 veikalų.

Birutiečių sambūris su savo dvasios vadovu kun. A. Kleiva MIC. atšventęs gruodžio 5 d. metinę šventę.

Kalėdų Švenčių proga nuoširdžiausiai sveikiname visus savo parapijiečius ir visus kuo nors prisidėjusius prie Šv. Kazimiero šventovės Rosario mieste pastatymo ir linkime, kad Dievas, tapęs žmogumi iš meilės mums, kuo gausiausiai suteiktų savo meilės, gerumo ir ramybės.

ROSARIO KUNIGAI MARIJONAI

A. ✝ A.

MŪSŲ MIRUSIEJI

MIRĖ KAZIMIERAS MATULAITIS

Š. m. gruodžio 6 d. mirė Kazimieras Matulaitis, sulaukęs 50 m. amžiaus. Velionis buvo gimęs Lietuvoje, Okotnos kaime, Sasnavos valsč., Marijampolės apskr. Gyveno Rosario mieste, Saladillo. Dirbo anglų fabrike. Paliko nuliūdusią žmoną Martą ir dukterį Nidiją Vilmą. Velionį palydėjo į Pieda kapus gausus būrys lietuvių. Viešpats teduteikia jam amžiną atilsį. ....

PADĖKA

Visiems prisidėjusiems prie Kazimiero Matulaičio laidotuvių reiškiame nuoširdžiausią padėką.

Marta ir Nidija Matuiaičiai

PRANEŠIMAS

Sausio 1 d. 10,30 val. Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje bus atlaikytos šv. Mišios už a. a. Zosę Močekienę ir Emiliją Močekaitę. Kviečia visus gimines, pažįstamus, draugus ir drauges dalyvauti šv. Mišiose.

Bronė Močekaitė

Mielas „LAIKO" skaitytojau, ar jau užsimokėjai PRENUMERATĄ?

SKELBIMAS

Parduodamas namas Pasaje HilarioLagos 517, 4 de Junio, 3 kvadros nuo Aušros Vartų lietuvių bažnyčios. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į kun. J. Margį, Mendoza 2280, Avellaneda, T. E. 20-9027.

Parduodamas namas 5 kambarių, o kitas pastatytas Kordobos kalnuose prie upės. Kreiptis: Sra. R. T. Bonelli, calle Misiones 116, Cordoba.

BERISSO

PADĖKA

„Mindaugo" Dr-jos Valdyba reiškia viešą padėką „Nemuno" Dr-jos Valdybai ir nariams už parodytą iniciatyvą ir didelį pasidarbavimą rengiant bendrą savišelpinių draugijų išvažiavimą į Prezid. Peron parką š. m. spalio 24 d.

„Mindaugo" Dr-jos V-ba.

⁎ Gurodžio 29 d. Lietuvos ministeris B. K. Balutis švenčia 75 m. gimtadienį. Lietuviška visuomenė visuose kraštuose rengiasi tinkamai pagerbti daug nusipelniusią Lietuvai asmenybę.

⁎ Šiais metais J. A. Valstybėse BALFas atšventė 10 m. gyvavimo sukaktį. Ta proga gavo daug sveikinimų iš žymių valstybės vyrų ir dėkingumo pareiškimus iš mūsų tautiečių, kuriuos BALFas globojo tremties metais.

⁎ **Lietuvos ministeris** prie šv. Sosto S. Girdvainis atsilankė Vatikane pareikšti užuojautai dėl Popiežiaus ligos ir dalyvavo mišiose, kurios buvo atlaikytos Šventojo Tėvo intencija S. Maria Maggiore bazilikoj akredituotų prie Vatikano diplomatų iniciatyva.

Ministeris Girdvainis kartu su kitais svetimais atstovais taip pat dalyvavo iškilmingose pamaldose, kuriomis buvo užbaigti Marijos metai.

⁎ **Pasiuntinybės patarėjas** Dr. A. Gerutis lankėsi Romoje ir ta proga buvo pakviestas kalbėti iš Romos radio stoties.

⁎

KAS GREIČIAUSIA AUGA

Medžių ir augalų augintojai sako, jog greičiausiai augąs bambuko medis. Kaikurios jo atmainos per 6 savaites užauga iki 6 metrų augštumo, dėl to juokaujama, kad, pasėjus bambuko grūdus, reikia tuojau trauktis į šalį, nes kitaip augąs medis iškels tave į padangę.

AUSTRIJOS STUDENTŲ PASAULĖŽIŪRA

Sociologijos Institutas pravedė tyrimus tarp Vienos (Austrijoj) studentų. Dešimtyje to miesto augštųjų mokyklų buvo apklausta 12.000 studentų. Iš jų 9,571 arba 80% buvo katalikai, 1,356 arba 11% evangelikai, 117 (1% izraelitų), 315 (3%) priklausė kitoms tikyboms, o likusieji 450 (4%) pareiškė nepriklausą jokiai konfesijai.

PADIDINAMOS „LIETUVIŲ DIENOS"

„Lietuvių Dienų" žurnalas, leidžiamas Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Los Angeles, Calif., mieste, pradedant 1955 metų sausio mėn. numeriu, padidinamas, pridedant puslapių skaičių, įvedant naujus skyrius.

Kiekviename „Lietuvių Dienų" numeryje telpa apie 60 — 70 puošnių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo. Taip pat labai įdomi ir aktuali ir visa žodinė medžiaga.

Nieko nelaukdamas užsisakyk „Lietuvių Dienas" 1955 metams ar paprašyk savo prietelių Jungtinėse Amerikos Valstybėse ar Kanadoje, kad jie Jums užsakytų. „Lietuvių Dienų" prenumeratos kaina Pietų Amerikos kraštams 4 dol. metams. Norintieji gauti „Lietuvių Dienas", duokite savo adresus, pinigus galėsite prisiųsti po mėnesio, dviejų ar trijų. Pinigus siųsti: „Lietuvių Dienos", 9204 So. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

„LAIKO" SPAUSTUVĖ
pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.
Kreiptis:
Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T.E. 20-9027

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ
Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.
Kainos prieinamos
Sav. Antanas Šalčiūnas
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

PARSIDUODA NAMAS
iš keturių kambarių su visais patogumais prie lietuviškos vaikų kolonijos Kordobos kalnuose, prie pat Calamuchita ežero. Sąlygos labai prieinamos — truputį pinigais ir bankine paskola. Teirautis „Laiko" administracijoje.

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybės adresas: Rambla Rep. de Chile 1606 esq. Larrañaga, Montevideo, Rep. O. del Uruguay.

⁎ **Montevideo Liet. Kat. RADIO PUSVALANDIS** yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

⁎ **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

⁎ **„ŽEMAITIJA".** Išlas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

⁎ **MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY".** Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonemis. 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem, 818, Banfield.**

JUOZO ŠNIPO BATŲ DIRBTUVĖ ir Cigarečių Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni batai.

MAX GRIGA
RADIO TECHNIKAS
Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japón 1687, Cerro, Montevideo.

⁎ **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ** Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 ⁎ Avellaneda

SŪRŪS VANDENYS —
AGUA SALADA
Baseinas „Kaunas" su šiltais valgiais,
Konstancija Masiokienė.
Priveža kolekt. Nr. 32

PARDUODAMAS NAMAS
su jame įrengta krautuve c. Aconcagua 520, Banfielde.
Didelis sklypas su medžiais.
Teirautis pas
VLADĄ VESELAUSKĄ

INŽ. ANATOLIUS DIČIUS
Catamarca 126 — ING. ANATOL DICIUS — INSTALACIONES — Quilmes FCNGR
FABRIKAMS IR GYVENAMIEMS NAMAMS
Paruošia planus ir vykdo įrengimo darbus.
⁎ **CENTRALINIS APŠILDYMAS (garo, vandens ar oro),**
⁎ **SANITARINIAI ĮRENGIMAI, VANDENS SIURBLIAI,**
⁎ **SKYSTOJO KURO IR GAZO DEGINTUVŲ INSTALIACIJOS**
⁎ **VENTILIACIJA BEI DULKIŲ IŠTRAUKIMO SISTEMOS.**

LIETUVIAMS 20% NUOLAIDA
su moderniu — elektrišku kopmlektu, fotografuojant **sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir parengimus.** Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — **Veltui.** Visi foto darbai ir filmų pardavimas.
L. Kančausko FOTO „REPORTER",
c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią)
T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

ALBERTO E. TIMINSKAS
COCHERIA „MITRE"
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.
B. Rivadavia 718 T. E. 22-2045 Piñeyro

STATYBOS BENDROVĖ
MILS
ARCHIT. M. IAKINI ir INŽ. L. STAŠAITIS
Salta 596, Cap. T. E. 38-0042
Atlieka visų rūšių statybas k. a.: gyv. namų, industrijos patalpų ir kitas.
Stato gyv. namus pagal planą "Eva Peron" ir kitas ipotekines institucijas ir paruošia visą dokumentaciją minėtoms paskoloms gauti.
Paruošia visų rūšių statybinius projektus, planus ir skaičiavimus.
Perka ir parduoda įvairius statybinius sklypus.
Jeigu Tamsta galvoji statytis, pirmiausiai pasitark su mumis; techniškus patarimus duodame veltui.
Visais statybos reikalais kreiptis;
STATYBOS BENDROVĖ MILS
Salta 596, Bs. As. T. E. 38-0042, darbo valandomis.

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS
JUANA DAILYDĖ, vedėja
SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435
Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

KUR SUSITIKSIME SU PAŽĮSTAMAIS?
KAVINĖJE „KAUNAS"
Šeštadieniais ir sekmadieniais galima gauti šaltų užkandžių. Kitomis dienomis duodami įvairūs užkandžiai. Paruošiama vakarienė vestuvėms, jaunavedžių išleistuvėms ir kitiems subuvimams iki 200 žmonių.
Sav. *P. Vaitkevičius.*
Brasil 800 4 de Junio

KIRPYKLA
ROSA A. J. POVILONIS
Ilgalaikis plaukų sudėjimas, šukavimas, manikiūras
C. Paraguay 708, Avellaneda
T. E. 20-9380

PARDUODAMAS NAMAS Kordobos kalnuose pirmos eilės turizmo zonoje. Namas turi 3 miegamuosius, didelę virtuvę, 2 sales, 2 vonias, šiltą ir šaltą vandenį. PARDUODAMAS visas arba pusė — priimamas PUSININKAS su labai mažu įmokėjimu. Kreiptis į JUOZĄ KONDRATĄ, c. Paraná 1724. OLIVOS.

HORACIO CZOP
KIBIRŲ FABRIKAS
(Baldes y Canastos)
vartojamų prie statybos ir priešgaisriniam sméliui.
ISLETA 3317, Valentin Alsina
T. E. 20-9790

BERISSO LIETUVIŲ UŽEIGA
VALGYKLA - RESTORANAS
Sav. **Br. Baltušis ir Alf. Žumbakis**
c. Nueva York 4708, Berisso.

⁎ **HORACIO E. CZOP** fotografuoja vestuvių, gimtadienio, sužiedotuvių, krikšto ir įvairių švenčių progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de

⁎ **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

KRAUTUVĖ „NARUŠIS
Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; c. **Unanue 6360,** Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

PRANEŠIMAS

Užsisakęs lietuvišką albumą fotografijoms prašomas kreiptis į „Laiko" atstovą Pijų Gudelevičių: Mendoza 2280, Avellaneda.

LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES
taisau ir parduodu naujus.
NIKODEMAS LEIPUS
Cangallo 192, Temperley,
T. E. 243-4702

⁎ **„PENSION LITUANA",** sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 19,—

RADIO TECHNIKAS
V. RAMANAUSKAS
mokslus baigęs JAV-bėse.
Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64-4154

Moderniškų Baldų ir Sofų FABRIKAS
E. JUOZAS LISAUSKAS
Garibaldi 752
(Dvi kvadros nuo ligoninės)
Quilmes, F.C.N.G.R.

⁎ **CONDOR HOTEL,** Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

⁎ **„LIETUVA"** Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, **Florida 165** (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33-9584.

MR V. LISAUSKAS
31 NORWOOD AVE
BROOKLYN 8, N.Y.
ESTADOS UNIDOS

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado
Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T.E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416395

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Antanas Kleiva. Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant.
KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $ 1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

VII METAI Nr. 131 20 DE DICIEMBRE

ARGENTINOS LIETUVIŲ STUDENTŲ DĖMESIUI

Mieli Kolegos,

Kreipiuosi į Jus, kurie, besiekdami šiame krašte augštojo mokslo ir besirengdami jame gerai įsikurti, nepamirštate dar ir tai, kad už vandenynų yra pasilikusi mūsų arba mūsų tėvų gimtoji šalis, kuriai mes tiek daug, kaip ir kiekvienas savo motinai, esame skolingi.

Daug kam, naudojant svetimo krašto kalbą ir literatūrą, savo krašto reikalai pasirodo tokie mažyčiai ir bereikšmiai, kad į juos nekreipiamas joks dėmesys. Bet tai yra liguista pažiūra, ir joks taurus inteligentas lietuvis tokios pažiūros turėti negali. Neužmirškim, kad visa lietuvių tauta savo viltį deda į tremties studentiją, kaipo į būsimosios Lietuvos vadus, ir jei mes jų vilčių nepatenkinsime, jei męs šiam darbui nesirnošim, tai nesunku įžiūrėti liūdną lietuvių tautos ateitį. Reikia tik pagalvoti apie kovojančius, kovojusius ir žuvusius lietuvius karius dėl mūsų gerbūvio ir męs tuoj pamatom reikalą ir pareigą tos kovos nenunenutraukti, bet ją tęsti ir tos kovos dvasia uždegti ateities kartas.

Šiuo metu mūsų priemonės kovoje dėl Lietuvos laisvės yra ribotos, bet ir jas reikia išnaudoti iki paskutinės, beto, mes turime visą eilę specifinių studentiškų problemų (šalpos organizacijas ir kt.); ir visa tai geriausiai galima atlikti, tik gerai susiorganizavus ir palaikant ryšį su viso pasaulio lietuviais studentais.

Šiuomi laišku ir kreipiuosi į Jus, Mieli Kolegos, tikėdamas, kad mes tokį ryšį galėsime greitai užmegsti. Kaip žinote, keliuose kraštuose veikia gerai organizuotos lietuvių studentų sąjungos. Yra taip pat suorganizuota Pasaulio Lietuvių Studentų Atstovybė, kuri apjungia JAV-bių, Australijos, Kanados, Vokietijos, Prancūzijos ir Anglijos studentus. Iš Argentinos dar neteko girdėti apie studentų veikimą. Jeigu bendrinės (visų pažiūrų studentus, išskyrus komunistus, apjungiančios) lietuvių studentų organizacijos dar nėra, su kuria būtų galima palaikyti ryšį, būtų gera, kad bent pora iniciatorių bandytų tokią sąjungą suorganizuoti ir susirištų su mumis. Gi mes, jei bus reikalo, padėsime Jums šį darbą dirbti, ir tuoj įtrauksime Jus į viso pasaulio lietuvių studentų šeimą.

Tad laukiu greito Jūsų pasisakymo!

Su kolegiškais linkėjimais

ROMUALDAS KEZYS,
Liet. Stud. S-gos JAV-se
Įgaliotinis PLSA reikalams,
100 Cook St.,
Brooklyn 6, N. Y., USA.

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Lietuviškos spaudos darbą savo aukomis parėmė šie nauji „Laiko" rėmėjai:

70 pezų: I. Dailydė.
30 pezų: E. Bačkienė,
Po 20 pezų: J. Garušis ir J. Kaušilas.
5 pezus: E. Ramanauskas.

Visiems aukojusiems „Laiko" administracija taria nuoširdų ačiū.

GERADARIŲ AUKOS VARGONAMS

Vargonų Fondui paaukojo:
500 pezų: Jimmy Calloway,
200 pezų: Mykolas Limba.
150 pezų: Janušis.
Po 100 pezų: Selia ir St. Markūnai ir Marija Mačernienė,
50 pezų: Eugenija Kišonaitė,
20 pezų: Anelė Ivoškaitė.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

PADĖKA

Už sveikinimus ir dovanas mano 25 metų vienuoliškojo gyvenimo sukakties proga reiškiu nuoširdžią padėką. Ypatingai dėkoju p. Martai Sturevičienei ir Uršulei Šilaikienei.

Pijus Gudelevičius

Lapkričio 30 d. šv. Kazimiero Seserų vedamos Aušros Vartų mokyklos šeštą skyrių baigusieji lietuviukai: A. Miliauskaitė, Z. Vanagaitė, T. Mačiulytė, A. Ginteris, J. Masiulis, P. Armonavičius ir A. Szylko.

VILLA DEL DIQUE LAUKIA LIETUVIŠKOJO JAUNIMO

Šiomis dienomis kun. dr. K. Černiauskas yra išvykęs į p. p. Marijos ir Kazimiero padovanotą vilą Villa del Dique, Kordobos kalnuose galutinai paruošti visus dalykus lietuviškojo jaunimo atostogoms. Atostogos prasidės apie sausio 10 d. Pirmiausia atostogaus mergaitės. Atostogas ves šv. Kazimiero Seserys. Bus dvi grupės: mažesniųjų ir didesniųjų mergaičių. REGISTRACIJA BAIGIASI SAUSIO 1 D. Apie išvykimo smulkmenas užsiregistravusioms bus pranešta laiškais. Prašome nevėluoti, nes gali pritrūkti vietų. Mergaitės, visos į Kordobos kalnus!

SEPTYNI LIETUVIUKAI BAIGĖ MOKYKLĄ

Lapkričio 30 d. šv. Kazimiero Seserų vedama Aušros Vartų mokykla užbaigė šiuos mokslo metus. Šeštą skyrių baigusiųjų tarpe yra septyni lietuviukai: **Alicija S. Miliauskaitė, Zuzana M. Vanagaitė, Juozas A. Masiulis, Adolfas A. Ginteris, Jonas P. Armonavičius ir Antanas A. Szylko.**

PRIĖMĖ PIRMĄJĄ KOMUNIJĄ

Gruodžio 8 d. Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje priėmė Pirmąją Komuniją sekanti lietuvių vaikai: **Ona Pajaujytė, Ona Našlėnaitė, Robertas Burokas, Julius Žemaitis, Alfredas J. Veščiūnas, Marija T. Pažėra Jordan, ir Petronėlė Jankūtė.** Prie Pirmosios Komunijos parengė Seselės Kazimierietės.

ĮRENGTA SPORTO AIKŠTĖ

Aušros Vartų lietuvių parapijos sodelyje sporto aikštės įrengimai visiškai baigiami. Jau įvestos šviesos ir visi galės pasinaudoti sporto aikšte ne tik dienos metu, bet ir nakties. Pranešama, kad sporto Klubui „Kovas", pagal susitarimą, paskirtas nakties žaidimo laikas trečiadieniais ir šeštadieniais, nuo 20 — 22 val., o Vyčiams trečiadieniais ir penktadieniais, tuo pat laiku. Kviečiame lietuvišką jaunimą pasinaudoti sporto aikšte.

* **Jonas Briedis**, gyv. Fraga 671, baigė 2 m. mašinraščio kursus ir gavo diplomą su pagyrimu.

J. M.
Ponui LAIKO Redaktoriui,
Mendoza 2280,
Avellaneda.

Didžiai gerbiamas Ponas Redaktoriau:

Sąryšy su Arg. Lietuvių Balso No. 1011 tipusia žinute apie ALPPS surengtą išvažiavimą į Tigrės salas 1954 - XI - 14 d., tiesos atstatymui ir pilnam padėties išaiškinimui prašome paskelbti kas seka:

Griežtai atmetame žinutės pobūdį, kurį skaitome užgaunančiu išvažiavimo svečiams ir organizatoriams.

Giliai įvertindami p. A. Kairio malonų užleidimą savo ūkio išvažiavimo įvykdymui ir būdami jam už tai nuoširdžiai dėkingi, buvome, savaime suprantama, pasirengę atsikaityti ar atitaisyti bet kokius nuostolius ar nemalonumus, kurie galėjo iškilti sąryšy su vietos panaudojimu. Skaitome, kad nežinomo asmens paskalų paskleidimas laikraštyje jokiu būdu negali patarnauti būtų ar nebūtų nesklandumų išlyginimui. — Išvažiavimo dieną paskutinieji apleisdami salą, nematėme jokių supiaustytų medžių ar pan. Iš kitos pusės, išvažiavimo organizatoriai negavo jokių tiesioginių nusiskundimų del p. Kairiui ar jo kaimynams padarytų nuostolių. Jei Sąjungai svetimas gaivalas, žemų provokacinių siekimų vedamas, būtų jų padaręs, tie, kurie apie tai atrodo taip gerai žiną, turėjo pareigą tą gaivalą išryškinti ir atiduoti atsakomybei. To nepadarydami, o bandydami viešai versti kaltę ant asmenų, kurie stovi augščiau bet kokio įtarimo, pranešėjai vien susigretina su tariamaisiais ar tikraisiais nusikaltėliais ir atidengia savo tikras užmačias — pakenkti ALPP Sąjungai.

Tikimės, kad ateityje A. L. Balso Redakcija persitikrins su Sąjungos vadovybe prieš skelbiant panašias žinias. Tai patarnaus išvengimui sunkumų ir nesusipratimų.

Su tikra pagarba,

ARGENTINOS LIETUVIŲ PREKYBININKŲ IR PRAMONININKŲ SĄJUNGOS
Parengimų Komisija.

* **Richardas Runimas**, „Birutės" Jaunųjų Sambūrio akordeonistas, gruodžio 6 d. dideliame jaunimo būryje atšventė gimtadienį. Buvo gražios vaišės tėvelių namuose, kuriose dalyvavo daug jaunųjų birutiečių, ansambliečių ir Richardo draugų. Richardas uoliai dalyvauja lietuviškame veikime kaip akordeonistas, teatro mėgėjas, sportininkas. Jo mamytė studijuoja muzikos konservatorijoje dainavimą, o tėvelis, pasižymėjęs puikaus režisoriaus gabumais, uoliai ir su dideliu pasišventimu dirba vaidybos srityje. Paskutiniu laiku su jaunosioms birutietėmis puikiai pastatė rašytojos Žemaitės linksmą komediją „Mūsų Gerasis", kuri bus pakartota vasaros sezonui pasibaigus. Dabar smarkiai ruošiasi su „Birutės" Jaunųjų Sambūrio vaikučiais Kalėdų eglutei su veikalėliu „Pasakų Šalyje". Linkime visai šeimai ir toliau dirbti gražų lietuvišką darbą, o Richardui Ilgiausių Metų.

K.

IŠVYKO Į KANADĄ

Jėva Urbonaitė gruodžio 14 d. išskrido į Kanadą pas savo brolį. Jėva gyveno Banfielde.

NAUJA LIETUVIŠKA ŠEIMA

Nelida Albina Leimontaitė ir Zigmas Laniauskas su religinėmis iškilmėmis rugsėjo 11 d. Aušros Vartų bažnyčioje sukūrė naują lietuvišką šeimą. Jų santuokos liudininkais buvo Ona Sakalauskaitė Hucal ir Adomas Rudėnas. Po religinių apeigų didelė vestuvių puota buvo jų namuose. Linkime jaunavedžiams laimingo gyvenimo.

PAKRIKŠTYTI LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Juozas Adolfas Romeiko, Martos Kaspartitės ir Adolfo Romeiko sūnus, lapkričio 28 d. buvo pakrikštytas Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje. Krikšto tėvais buvo Lucija Masiulytė ir Petras Romeiko.

* **Vincas Timinskas** jau kuris laikas serga. Savo ligos priežastis tiria pas garsiuosius Bs. Aires gydytojus.

* **Valerija Rastauskienė** buvo smarkiai susirgusi. Gydytojų pagalba sveiksta vyro globoje.

* **Kišonienė**, gyvenanti Villa Madero jau kuris laikas serga. Paskutiniu laiku sveikata dar pablogėjo.

Bendros Kūčios Lietuviams

Š. m. gruodžio 24 d. 8 val. vakaro, Lietuvių Salėje Brasil 835, Avellanedoje, Aušros Vartų lietuvių parapija rengia

BENDRAS KŪČIAS

Bilietus į Kūčias reikia įsigyti iš anksto, iki gruodžio 20 d. Bilietų kaina: suaugusiems — 25 pezai, vaikams — 10 pezų. Lietuviai, švęskime bendrai Kūčias!

VARGONAI DAR LAUKIAMI

Ne vienam teko girdėti iš racionališkai nusiteikusių žmonių, kad liaudį prie Dievo reikia vesti vien tik, arba bent iš dalies, protinėmis priemonėmis. Dvasinės jausmų vertybės jų būna visai neįvertinamos, arba joms teikiama nežymi reikšmė. Tačiau krikščioniškoji liaudis protauja, jei taip galima sakyti, daugiau širdimi, negu galva. Todėl kur protiniai įrodymai esti papildomi gražia širdies gilumos sujudinančia giesme — muzika, tenai jų veikimas yra daug sėkmingesnis ir vaisingesnis.

Prie šito kilnaus ir bendro tikslo nuoširdžiai kviečiama, nedelsiant pagal išgales, prisidėti visus susipratusius tautiečius, tuomet ir patys pajusime širdies ramybę ir džiaugsmą skambant „Garbė Dievui augštybėse, ir ramybė žemėje geros valios žmonėms" naujų vargonų harmoningame aide.

* **Nelidos ir Marijos Stepšių** krikštynų proga jų tėveliai suruošė puikias vaišes, kuriose dalyvavo eilė garbingų svečių. Marija ir Ignas Stepšiai turi įsirengę skardos išdirbinių fabrikėlį.

* **Vyresniosios duktės** gimtadienio proga p. p. Juškai, c. R. Gutierrez 1948, surengė gražias vaišes, kuriose dalyvavo daug svečių.

* **Staloraitienė**, gyv. c. Cazaguazu turėjo pavojingą širdies ataką. Skubiai pašaukus gydytoją ligonė buvo atgriebta ir dabar gydosi šeimos priežiūroje.

V. Šeštokas buvo smarkiai susirgęs, išgulėjęs virš savaitę laiko, pamažu sveiksta.

TEMPERLEY

RUOŠIA KŪČIŲ VAKARIENĘ

S. L. A. 8 Skyriaus gruodžio 24 d. 8 val. vakaro, savo būstinėje Villa Sastre, c. 11, kampas 16, Temperley ruošia Kūčių vakarienę su lietuviškais papročiais. Įėjimas suaugusiems — 20 pezų, o vaikams — 10 pezų.

Rengimo Komisija kviečia norinčius dalyvauti bendrose Kūčiose užsisakyti vietą iki gruodžio 19 d. 8 Skyriaus raštinėėje augščiau nurodytu adresu, arba pas Skyriaus Valdybos narius. Visus kviečiame į bendras Kūčias!

Rengėjų Komisija
J. Stasiulevičius
J. Zurbaitė
R. Praniauskienė.

ROSARIO

AUKOS IR SKOLOS

Taip, yra tikrovė, kad pastatyta Rosario lietuviams bažnyčia. Bet... dar visos didžiosios skolos neatmokėtos. Reikės daug laiko jas išmokėti. Tačiau, visgi, atsiranda gerų žmonių, kurie savo aukomis moka skolas ar įtaiso kokį naują dalyką esamai bažnyčiai.

Jonas ir Marija Jasevičiai davė 160 pezų žvakidėms. Sr. Richardson 100 pezų. Povilas ir Veronika Sarkūnai už 400 pezų įtaisė 8 staciją. N. N. davė net 1000 pezų. Jonas Drevinskas taip pat įtaisė vieną staciją. Antanas Repečka iš Temperley 100 pezų, gen. T. Daukantas aukojo irgi 100 pezų. Jiems visiems mūsų nuoširdžiausia padėka.

* **Janė Šimkūtė** priėmė Pirmąją Komuniją gruodžio 8 d. kartu su kitais vaikais. Jų buvo virš. 60.

* **T. Petruškienė** pasveikusi grįžo namo ilgai išgulėjusi Ferrovia ligoninėje.

* **Kazimieras Matulaitis** gruodžio 6 d. mirė nuo staigaus širdies smūgio. Tėvai Marijonai atliko religines apeigas. Į kapus lydėjo daugybė lietuvių su automobiliais; net specialiai tam tikslui buvo užprašytas autobusas vežti lietuvius į kapines. Velionis yra artimas giminė kun. Kazimiero Matulaičio MIC, dabar esančio J. A. Valstybėse.

KORDOBA

PRANEŠIMAS

S. L. Arg. 6-tojo Skyriaus Valdyba praneša, kad šio skyriaus rūmų atidarymo proga bus pakabinta bronzinė lenta su pavardėmis visų tų, kurie pirko statybos bonus už 1000 pezų ar daugiau. Kadangi minėtą lentą jau reikia užsakyti, 6-tojo Skyriaus Valdyba maloniai prašo skubiu laiku pranešti savo pavardes, kurie jas nori įamžinti garbės lentoje, nuperkant statybos bonus. Taip pat malonėkit atsilyginti, kurie dar nepilnai tai padarė už statybos bonus. Kreiptis pas V. Šimoliūną, c. Dr. Melo 1538, Lanus, Bs. Aires, arba pas P. Meilutį, c. Armenia 271, B. Pueyrredon, Cordoba.

P. Meilutis, pirm.
A. Janulis, sekr.

KALĖDŲ EGLUTĖ VAIKAMS

Ateinančių metų sausio 2 d., sekmadienį, 5 val. po piet, Lietuvių Salėje Brasil 835, Avellanedoje, Aušros Vartų lietuvių parapija rengia

KALĖDŲ EGLUTĘ.

Programą „PASAKŲ ŠALYJE" išpildys patys vaikai, vadovaujant K. Runimui. Kalėdų Senelis atneš daug dovanų ir pralinksmins vaikučius savo pasakomis. Visi vaikų tėvai yra prašomi kuo skubiau įteikti kun. A. Kleivai MIC, Mendoza 2280, Avellaneda mažą auką, kad Kalėdų Senelis galėtų apdovanoti visus vaikučius.

Visi maži ir dideli į vaikučių šventę!